

"Азаматтық қорғау органдарының және Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігінің ведомстволық бағынысты мемлекеттік кәсіпорындардың қызметкерлері мен өзге де жұмыскерлері үшін арнайы нысанды киім үлгілерін бекіту туралы"

Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрінің 2025 жылғы 22 тамыздағы № 353 бұйрығы

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2020 жылғы 20 қазандағы № 701 қаулысымен бекітілген Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігі туралы ережесінің 16-тармағының 38) тармақшасына сәйкес БҰЙЫРАМЫН:

1 Азаматтық қорғау органдарының және Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігінің ведомстволық бағынысты мемлекеттік кәсіпорындардың қызметкерлері мен өзге де жұмыскерлері үшін арнайы нысанды киім үлгілері бекітілсін.

2. Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігінің Тылдық қамтамасыз ету департаменті Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіпте:

1) осы бұйрықты Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігінің интернет-ресурсына орналастыруды;

2) осы бұйрықты қазақ және орыс тілдерінде Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актінің Эталондық бақылау банкіне енгізу және ресми жариялау үшін Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің "Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты" шаруашылық жүргізу құқығындағы республикалық мемлекеттік кәсіпорнына жолдауды қамтамасыз етсін.

3. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау жетекшілік ететін Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігінің аппарат басшысына жүктелсін.

4. Осы бұйрық алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Министр

Ш. Әрінов

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасы

Қаржы министрлігі

Қазақстан Республикасы
Төтенше жағдайлар министрінің
2025 жылғы 22 тамыздағы
№ 353 бұйрығымен бекітілген

Азаматтық қорғау органдарының және Қазақстан республикасы Төтенше жағдайлар министрлігінің ведомстволық бағынысты мемлекеттік кәсіпорындардың қызметкерлері мен өзге де жұмыскерлері үшін арнайы нысанды киім үлгілері

1-тарау. Жоғары басшы құрам қызметкерлерінің арнайы нысанды киімі

1-сурет

1. Жоғары басшы құрам қызметкерлерінің арнайы нысанды киім:

- 1) жазғы арнайы нысанды киім;
- 2) қысқы арнайы нысанды киім;
- 3) бір түсті футболка;
- 4) қонышы қысқы жазғы аяқ киім;
- 5) қонышы ұзын жазғы аяқ киім;
- 6) қысқы аяқ киім;
- 7) жазғы бас киім;
- 8) қысқы бас киім;
- 9) балаклава.

2. Арнайы нысанды киім сипаттамасы:

Ауа температурасы + 20°C жоғары кезінде жазғы Арнайы нысанды форма киімі зәйтүн түсті футболка бейсболкамен киіледі;

1) жазғы арнайы нысанды киім куртеше және шалбардан тұрады. Тік силуэтті сыртқа шығарып киілетін күрте алты төрт тесік түймелері бар орталық ішкі борттық бекіткішпен; екінші ілмек жараланған кезде қолды бекітуге арналған. Көлбеу кіріктірілген сызығы бар жапырақша төс ойық қалталарымен тігісті (иінішті) бөліктер. Қалталар тоқыма бекіткішіне бекітіледі (бекіткіштің жұмсақ жағы жапырақшалардың ішкі жағына реттеледі). Ені 3,0 см өрілген ұстағыштары бар қалталар.

Жапырақшалардың жоғарғы шеті бөліктің төменгі бөлігімен тігістің иінішті басып тігілген тігісіне енеді. Иініш сызығы бойынша төсбелгілерді бекіту үшін өлшемі 13.5*3 см тоқыма бекіткіштер орнатылды.

Белге дейін төселген бөліктер. Бөліктердің астарында түймелермен бекітілген екі қалта бар.

Артқы жағы иықтан түбіне дейін кесілген бүйір бөліктері бар, жоғарғы бөлігінде жауырын аймағында қосымша қозғалыс еркіндігі үшін тереңдігі кемінде 3,0 см бүктемелер салынған. Бел сызығы бойымен бүйір тігістерге белдің көлемін реттейтін екі түймеге ілмекпен бекітілген бұйра ілмектер тігіледі.

Жеңдер трапеция тәрізді күшейткіш төсемдері бар шынтақ аймағында тігілген, екі тігісті. Жеңнің жоғарғы бөлігінің төменгі жағында түймеге ілмекпен бекітілген пата орналасқан. Пата төменгі жағындағы жеңнің көлемін үш төрт тесік түймемен реттейді. Патаның дайын ені 6 см.

Екі жеңнің сыртқы жағында жеңді ойықпен жалғау тігісінен 12,0 см қашықтықта жеңдік белгілер мен әскер тектеріне жататын белгілерді орнату үшін ені 81 мм ұзындығы 90 мм тоқыма бекіткіштер (ілмектер) тігілген.

Артқы жағында және бөлікте бүйір тігістің екі жағындағы қолтық деңгейінен төмен, сондай-ақ төменгі және жоғарғы жеңдерде бір-бірден ілмектер түрінде бір желдеткіш өңделеді. Қолтық астындағы жеңдерді тігу тігісі еркін қозғалу үшін ілмекті бекітеді.

Тік жаға сол жағында дөңесті тоқыма бекіткішіне тірек және ашық күйінде тірек ілгегін бекітуге арналған қосымша реттелген тоқыма бекіткішіне бекітіледі;

2) алдыңғы жартысының кесінді бөлігінде бүйір қалталары бар тігілген белбеуі бар шалбар, одан төмен бүйір тігістерінің бойымен екі жасырын ілмектер мен түймелерге түймеленетін клапандары бар бір жақты бүктемелері бар көлемді жапсырма қалталар тігілген. Орындық тігісінің екі жағындағы артқы жартысында екі жасырын ілмектер мен түймелерге жасырын ілмекпен бекітілген бұйра клапандары бар парақшасы бар кесілген қалталар өңделеді.

Бүйірлеріндегі белдік серпімді өрімге тартылады. Белдікте өлшеміне қарай шетінен 0,15 және 0,65 см қос әрлеу тігістері бар 5-7 ілмек тігілген.

Тізе аймағында күшейткіш төсемдері бар алдыңғы жартылар және төрт анатомиялық дартс. Ортаңғы тігіс аймағында бұйра пішінді күшейткіш төсемдері бар артқы жартылар. Алдыңғы және артқы жартысында орындық тігісінің екі жағында ілмектер түрінде бір желдеткіш тесік жасалады.

Шалбар ортаңғы тігісте төрт ілмекпен және түймемен бекітіледі, олардың бірі белбеуде орналасқан. Шалбардың төменгі жағы тігіспен өңделеді. Шалбардың төменгі жағында бүйір тігістерде штрипка рөлін атқаратын ойықтары бар серпімді таспа тігілген. Штрипкаларды бекітуге арналған түймелер шалбардың ішкі жағынан бүйір және қадамдық тігістер бойымен тігілген.

Күрте мен шалбардың бүйір тігістері, иық, шынтақ тігістері тігіс тігісімен жасалады. Жағаның шеттері, жапырақша қалтасы, күртешенің бүйірлері, Арқаның бүйір бөліктері, бұйра құлақшалар, иық тігістері, жеңдердің қолтықтары, паталар, шынтақ, тізе, шалбардың артқы жартысы, белбеулер, клапандар, ілмектер, отыру тігісі, шетінен 0,1-0,7 см Қос әрлеу тігісімен тігілген. Барлық тігістер 1 сантиметрде 3 тігіс болуы керек, қалталардың ұштары, артқы бүктелген клапандар, белбеудегі ілмектер арнайы жабдықта бекітілген;

3) күрте ұзартылған, тік жағалы түзу силуэтті; капюшоны бар, алдыңғы ұштары тік жағаға өңделген арнайы қалталарда бекітілген текстильді бекіткіштерге түймеленеді.

Екі сырғытпасымен №8 тракторлы замогы бар орталық бүйірлік ілгегі бар күрте. Оның үстіне жағаның шеттері бүйір бойымен ені 8,0 см желден қорғайтын штангамен 6 ілмек пен төрт жасырын ілмек бар тесілген түймелер. Екінші ілмек жарақат алған кезде қолды бекітуге арналған. Ілмектер арасындағы қашықтық бойына байланысты.

Күрте бөліктері тігіспен (кокеткамен), төсбелгі тәрізді қиғаш қалталары жапырақшаға салынған. Қалталар тоқыма бекіткішке түймеленеді (бекіткіштің жұмсақ жағы жапырақшалардың ішкі жағына реттеледі). Қалталар ені 3,0 см өрілген ұстағыштармен, бөліктердегі тігістерді (кокетканы) тігу сызығы бойынша төсбелгілерді бекіту үшін 13,5*3,0 см тоқыма бекіткіштер орнатылды.

Күртенің артқы жағы тігісті тігіспен (кокеткамен), тігістің (кокетканың) бойына шетінен 0,1-0,7 см қос әрлеу тігістерімен тігілген.

Жеңдер тігілген, екі тігісті, сынамалы жапсырмалары бар және трапеция тәрізді күшейткіш төсемдері бар. Жеңдердің жоғарғы бөлігінің төменгі жағында түймеге ілмекпен бекітілген бұйра паталар орнатылған. Патадағы ілмектер жарақат алған кезде қолды бекітуге арналған. Төсемнің төменгі жағында ені кемінде 9,0 см пульсниктерге тоқылған тоқылған жеңдер бар.

Екі жеңнің сыртқы жағында жеңді ойықпен жалғау тігісінен 12,0 см қашықтықта жеңдік белгілер мен әскер тектеріне жататын белгілерді орнату үшін ені 81 мм ұзындығы 90 мм тоқыма бекіткіштер (ілмектер) тігілген.

Күртенің астары жылы, белден төмен кесілген. Артқы бөліктің және бөліктердің жоғарғы бөлігі тоқыма матадан (флистен), жеңдері мен төменгі бөлігі астар матасынан жасалған. Бел деңгейінде желден қорғайтын белбеу (әрлеу матасынан жасалған бүктелген бөлік) жасалған, төменгі жағынан ені кемінде 3,0 см серпімді өрімге тартылып, алдынан тоқыма бекіткішке түймеленеді.

Сол жақ бөліктің астарында ілмек және түймеге бекітілген жапсырмасы бар қалта орнатылған.

Капюшон жылы, тұтас бөліктен тұратын күнқағарымен, алынбалы-салынбалы күртешенің мойнына жолақпен жабылған сырғытпамен бекітілген. Алдыңғы мойын

сызығындағы капюшонның көлемі серпімді өріммен және екі бекіткішпен реттеледі. Капюшонның астары және жағаның тік ішкі жағы тоқыма матадан (флис) жасалған. Желке бөлігінде капюшонның көлемі патамен және тоқыма бекіткішпен реттеледі.

Жағаның шетінде екі жағынан капюшонды бекіту үшін тоқыма бекіткішке жасырын бекітпесі бар серпімді паталар тігілген.

Жылдың суық мезгілінде әскери қызметшінің мойнын қорғауға арналған, тоқыма жағалы алынбалы-салынбалы манишкасы бар күрте. Манишка күртеге бекітіліп, алдыңғы жиегіне сырғытпамен бекітіледі;

4) шалбар (жартылай комбинезон) іші жылы тоқыма матамен (флиспен), бел сызығына дейін, екі сырғытпасы бар орталық сырғытпа ілгегі бар. Жартылай комбинезонның алдыңғы және артқы жартысы ішкі жағынан астарлы матадан. Ені кемінде 4,0 см белдіктер ішінара серпімді өрімді кірістірумен, алдыңғы жағынан фастекс ілмектеріне бекітіледі.

Парақшаға бүйір, ойық қалталары бар жартылай комбинезон, оның астыңғы жағында екі ілмек пен түймеге жасырын бекіткішпен бекітілген бір жақты бүктемелері мен клапандары бар көлемді жапсырма қалталар реттелген.

Жарты комбинезон, бүйірінде тігіссіз қалталармен, оның астында бүйірлеріне бірқалыпты көлемді қаптамалы қалталар тігіліп, бір жақты қатпарармен және қақпақтармен, олар жасырын түймелер мен ілмектер арқылы бекітіледі.

Бел сызығының артқы жағында жартылай комбинезон ені кемінде 3,0-4,0 см серпімді өріммен тартылады. Белге шетінен 0,1-0,7 см қос әрлеу тігістері бар 5-7 дана ілмектер тігіледі (өлшеміне байланысты). Ені кемінде 3,0 см, ұзындығы 9,0-10,0 см.

Алдыңғы жарты бөліктің тізе аймағында күшейткіш төсемдерімен және бүйірлік қадам тігістерінде төрт анатомиялық тігістер болады. Ойық тігістер 0,1 см әрлеу тігісімен күшейтілген. Жартылай комбинезонның артқы жартысында күшейтетін ойықты төсемдермен және ортаңғы тігіс аймағы болады.

Төменгі жағынан 14,0 см қашықтықта жылы төсемге тозаңнан қорғағыш орнатылып, бүйір тігістерінде және өріммен тартылған төменгі жағында түймелер тозаңнан қорғағыштарды толтыру және бекіту үшін қаптаманың бүйірінен бүйірлік қадамдық тігістер бойымен тігіледі. Шалбардың төменгі жағы тігіспен өңделеді.

Күрте мен шалбардың бүйір тігістері, иық, шынтақ тігістері тігу тігісінің артында жасалады. Барлық ойық кесінділері, иық тігістері, жеңдердің ойықтары ылғалдан қорғау үшін арнайы таспамен желімделген.

Парақшалар қалталарының шеттері, арқа кокетка тігістері, иық тігістері, жеңдердің ойықтары, шынтақ, тізе, жартылай комбинезонның артқы жартысы, баулар, белдіктер, отыру тігісі, шетінен 0,1-0,7 см қос әрлеу тігісімен тігілген. Қалталар, қалта беттері, ілмектер ұштарының арнайы жабдықта бекітпелері бар.

3. Футболка сипаттамасы:

1) қысқа жеңді мақта-матадан тігілген тоқыма жаймадан жасалған, мойнының астына ойығы жоғары зәйтүн түсті футболка. Сөреден, арқадан және қысқа жеңдерден тұрады. Мойын негізгі матаның түсіне екі қосымша серпімді тоқылған матадан жасалған. Сол жағында тігінен ұзартылған сегіз сәулесі бар ақ түсті жұлдыз түріндегі белгі бар, оның ортасында қызғылт сары түсті шеңберде негізі төменде көрсетілген көгілдір түсті тең жақты үшбұрыш орналасқан.

4. Бас киім сипаттамасы:

1) камуфляж түсті жазғы бас киім қалпақшасы алты сынадан, күнқағардан, ілгектен тұрады. Желдеткіш саңылаулары бар жоғарғы бөліктердегі сыналар. Алдыңғы қабырғаның ортасында көлемі 7,5 см. х 4,5 см велкро жапсырмаға эмблемасы бар кокарда орналастырылады.

Алдынан, ортасына Қазақстан Республикасы төтенше жағдайлар министрлігінің 2025 жылғы 14 мамырдағы №188 "Мемлекеттік өртке қарсы қызмет органдары қызметкерлерінің нысанды киімі мен Арнайы киім-кешектерінің тиесілілік нормаларын бекіту туралы" бұйрығына сәйкес алтын түстес кокарда орналастырылады;

2) малақай тығыздығы кемінде 240 г/м² болатын екі жақты қысқа қадалы мультикам үлгісімен камуфляж түсті жүннен жасалған екі қабатта жасалады.

Малақай төрт сынадан тұрады (екі алдыңғы және екі артқы). Өрлеу тігісі 5-жіпке төменгі жағынан 8-9 см. болады.

Малақайдың пішіні екі ойық тігіспен және бүйірлік тігістерді қатайту арқылы қалыптасады. Негізгі мата және астарлы мата – жүн (флис).

Малақайдың дизайны оны дулыға, балаклава, шарф-орамамен (снуд) және әр түрлі аксессуарлармен және гарнитуралармен киюге мүмкіндік береді.

5. Аяқ-киім сипаттамасы:

1) қара түсті ұзын қонышты жылы былғары бәтеңке. Аяқ киімнің ішіне кірдің, шаңның, ылғалдың түсуін болдырмайтын жартылай бітеу немесе бітеу клапаны бар биік қонышты бәтеңке, жұмсақ жиегі бар, табанында бекітудің құю әдісі.

Бәтеңке артқы сыртқы белдікке өтетін, астарлы және төсеме аралық бөлшектерді, сондай – ақ төменгі бөліктерден-негізгі ұлтарак, жартылай ұлтарак, басы, артқы, табаннан тұрады;

2) жазғы аяқ киім-бұл былғарыдан және тоқыма бұйымдарынан жасалған, жоғары дем алатын, динамикалық және спорттық дизайны бар, тігілген табанды қатайту әдісімен жасалған көп компонентті аралас аяқ киім.

Су өткізбейтін және дем алатын мембранамен жабдықталуы керек. Төсемнің барлық тігістері тігіс таспасымен тығыздалуы керек.

Аяқ киімнің табаны резеңке, екі компонентті полиуретанды сына, жастықшасы бар және сырғып кетпейтін болуы керек.

Үстіңгі Материал-тоқыма кірістірулері бар гидрофобты спилк былғары. Төсеу-мембранасы бар су өткізбейтін ламинат.

Шілтер жүйесіне 3 жұп пластикалық ілмектер, 2 жұп тұрақты ілмектер, Ілмек белдігі және жабыстырғыш кіреді.

Аяқ киімнің биіктігі (UK 8 өлшемі) – табаннан біліктің жоғарғы нүктесіне дейін шамамен 14 см.

Түсі - хаки (Ranger green).

Төмен беріктігі бар жазғы аяқ киім-бұл микрофибра мен тоқыма комбинациясы, ауаны жақсы өткізетін, динамикалық және спорттық дизайны бар, тігілген табанды штробельмен бекіту әдісін қолдана отырып жасалған жеңіл шілтерлі аяқ киім.

Аяқ киім су өткізбейтін және дем алатын мембраналық төсеммен жабдықталуы керек. Қаптаманың барлық тігістері тігістерді тығыздау үшін таспамен жабыстырылуы керек.

Аяқ киімнің биіктігі (UK 8 өлшемі) шамамен 9 см, табанның ең төменгі нүктесінен өкше аймағына еніп, аяқ киімнің ең биік нүктесіне дейін өлшенеді.

Табан-екі бөліктен тұратын полиуретанды амортизациялық сынасы және орташа беріктігі бар сырғымайтын профилі бар амортизациялық резеңке табан.

Түсі - хаки (Ranger green).

6. Аксессуарлар сипаттамасы:

1) қара түсті бессаусақты жылы қолғап.

7. Жеңдік және төс айырым белгілерінің сипаттамасы:

1) жеңдегі белгілер дегеніміз стандартталған мата тігісті, өзара бейнесімен, мәтіндік жазбамен және түрлі түсті үйлесімімен ажыратылатын шеврондар. Сыртқы киімдердің сыртқы жағына тігіледі;

2) жең басталатын жердегі жоғарғы тігістен 12 см қашықтықта, әскери киімнің сол жақ жеңіне қалқан нысанында тігілетін Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігіне тиесілілігін көрсететін шеврон. Шеврон көлемі ұзындығы – 90 мм, ені – 75 мм;

3) сол жеңнің сыртқы жағына тігілетін шеврон. Шевронның ішкі жиегі қоңыр түсті жиектікпен тігіледі. Орталық төсем қоңыр түстес бидай масағымен айшықталып сақиналанған. Шевронның ортасында қоңыр түсті доғал нысандағы жер шары орналасқан, параллель және меридиан екі шартты қоңыр түсті сызықпен белдеуленген, ортасында тігінен сегіз сәулелі қоңыр түсті созылған түрдегі жұлдыз, ортасында қоңыр түсті шеңберде төменгі негізімен қоңыр түсті тең қабырғалы үшбұрыш орналасқан. Жер шарының астында қалықтаған қыранның бейнесі орналасқан. Жоғарғы бөлігінде – "Қазақстан", төменгі бөлігінде – "ТЖМ" деген жазу бар. Жазулардың және қалықтаған қыранның сұлбалық бейнесінің түсі-қоңыр түстес. Шевронның жиегі қою қоңыр түспен орындалады. Әскери қызметшілердің киім-кешегіне арналған шевронның төсемі қою қоңыр түсті. Әскери қызметшінің әскери киіміне арналған шевронның төсемі негізгі матаның түсімен түстес болады. Жазудың түсі мен қалықтаған қыранның сұлбалық бейнесі жоғары басшы құрам үшін канительмен кестеленеді.

4) жеңнің жалғасқан жоғарғы тігісінен 12 см қашықтықта диаметрі 75 мм дөңгелек нысанда Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігінің аумақтық органына тиесілілігін білдіретін жеңдік белгі әскери киімнің оң жақ жеңіне (көйлекті қоспағанда) тігіледі. Жеңдік белгі шеңбер болады, сыртқы шеті қоңыр түсті жиектікпен тігіледі, шеңбердің ортасында айшықталған жер шары контурының бейнесі оның үстіне тігінен сегіз сәулелі қоңыр түсті созылған түрдегі жұлдыз, қоңыр түсті шеңбердің ортасында төменгі негізімен қоңыр түсті тең қабырғалы үшбұрыш орналасқан. Жер шары контурының төменгі бөлігінде қалықтаған бүркіттің контуры қоңыр түстес, жер шарының ішкі контурының кеңістігі қоңыр түсті, бүркіт контурының ішкі кеңістігі қою қоңыр түсті. Қоңыр жиектің ішкі жағынан жоғарғы бөлікте шеңбердің периметрі бойынша "ТӨТЕНШЕ ЖАҒДАЙЛАР МИНИСТРЛІГІ" жазбасы, төменгі бөлігінде қызметкердің құрылымдық және аумақтық органдарға тиесілілігіне қарай "ОРТАЛЫҚ АППАРАТЫ" жазбасы болады. Қалықтаған бүркіт пен тиесілілік бойынша жазба арасында "ТЖМ" аббревиатурасы. Әскери қызметшінің әскери киіміне арналған жеңдік белгінің төсемі негізгі матаның түсімен түстес болады. Жазудың түсі мен қалықтаған қыранның сұлбалық бейнесі жоғары басшы құрам үшін қоңыр түсті канительмен кестеленеді.

5) тікбұрышты нысандағы кеуде жапсырмалары қоңыр түсті жайма матадан тігіледі. Жапсырмалардың ені - 3,5 см., ұзындығы - 13 см., тиісінше арнайы нысанды киімнің кеуде бөлігінде оң және сол жағынан тігіледі. Жапсырманың ішкі жиегі қоңыр түсті. Әріптер (сандар) қоңыр түсті, биіктігі бойынша өлшемдері 15 мм. Жазулар әріптермен, "Arial" қарпімен кестеленеді. Қызметшілердің киім-кешегіне арналған кеуде жапсырмасының төсемі негізгі мата түсінде болады.

8. Кокарда сипаттамасы:

1) бейсболкаға арналған кокарда жиектеп көмкерілген қою қоңыр түсті матадан жасалады. Кокарданың ортасында тігінен созылған сегіз сәулелі ақ түсті жұлдыз түрінде кестеленген белгі, ортасында қоңыр түсті шеңберде төменгі негізімен қоңыр түсті жапырақшалар түріндегі сәулелермен көмкерілген тең қабырғалы үшбұрыш орналасқан. Жоғары басшы құрамның бейсболкасына арналған кокарда қоңыр түстес жіп негізінде кестеленген, жұлдыз бен қыран – жібек, лавр бұтақтары - алтындатылған мишурадан жасалған, матаның тонына жіппен көмкерілген.

2-тарау. Аға және орта басшы құрам қызметкерлерінің арнайы нысанды киімі

2-сурет

9. Аға және орта басшы құрам қызметкерлерінің арнайы нысанды киімі:

- 1) жазғы арнайы киім;
- 2) қысқы арнайы киім;
- 3) бір түсті футболка;
- 4) қонышы қысқы жазғы аяқ киім;
- 5) қонышы ұзын жазғы аяқ киім;
- 6) қысқы аяқ киім;
- 7) жазғы бас киім;
- 8) қысқы бас киім;
- 9) балаклава.

10. Арнайы нысанды киім сипаттамасы:

Ауа температурасы + 20°C жоғары кезінде жазғы Арнайы нысанды форма киімі зәйтүн түсті футболка бейсболкамен киіледі;

5) жазғы арнайы нысанды киім куртеше және шалбардан тұрады. Тік силуэтті сыртқа шығарып киілетін күрте алты төрт тесік түймелері бар орталық ішкі борттық бекіткішпен; екінші ілмек жараланған кезде қолды бекітуге арналған. Көлбеу кіріктірілген сызығы бар парақшаға төс ойық қалталарымен тігісті (иінішті) бөліктер. Қалталар тоқыма бекіткішіне бекітіледі (бекіткіштің жұмсақ жағы жапырақшалардың ішкі жағына реттеледі). Ені 3,0 см өрілген ұстағыштары бар қалталар.

Жапырақшалардың жоғарғы шеті бөліктің төменгі бөлігімен тігістің (иінішті) басып тігілген тігісіне енеді. Иініш сызығы бойынша төсбелгілерді бекіту үшін өлшемі 13.5*3 см тоқыма бекіткіштер орнатылды.

Белге дейін төселген бөліктер. Бөліктердің астарында түймелермен бекітілген екі қалта бар.

Артқы жағы иықтан түбіне дейін кесілген бүйір бөліктері бар, жоғарғы бөлігінде жауырын аймағында қосымша қозғалыс еркіндігі үшін тереңдігі кемінде 3,0 см бүктемелер салынған. Бел сызығы бойымен бүйір тігістерге белдің көлемін реттейтін екі түймеге ілмекпен бекітілген бұйра ілмектер тігіледі.

Жеңдер трапеция тәрізді күшейткіш төсемдері бар шынтақ аймағында тігілген, екі тігісті. Жеңнің жоғарғы бөлігінің төменгі жағында түймеге ілмекпен бекітілген пата орналасқан. Пата төменгі жағындағы жеңнің көлемін үш төрт тесік түймемен реттейді. Патаның дайын ені 6 см.

Екі жеңнің сыртқы жағында жеңді ойықпен жалғау тігісінен 12,0 см қашықтықта жеңдік белгілер мен әскер тектеріне жататын белгілерді орнату үшін ені 81 мм ұзындығы 90 мм тоқыма бекіткіштер (ілмектер) тігілген.

Артқы жағында және бөлікте бүйір тігістің екі жағындағы қолтық деңгейінен төмен, сондай-ақ төменгі және жоғарғы жеңдерде бір-бірден ілмектер түрінде бір желдеткіш өңделеді. Қолтық астындағы жеңдерді тігу тігісі еркін қозғалу үшін ілмекті бекітеді.

Тік жаға сол жағында дөңесті тоқыма бекіткішіне тірек және ашық күйінде тірек ілгегін бекітуге арналған қосымша реттелген тоқыма бекіткішіне бекітіледі;

1) алдыңғы жартысының кесінді бөлігінде бүйір қалталары бар тігілген белбеуі бар шалбар, одан төмен бүйір тігістерінің бойымен екі жасырын ілмектер мен түймелерге түймеленетін клапандары бар бір жақты бүктемелері бар көлемді жапсырма қалталар тігілген. Орындық тігісінің екі жағындағы артқы жартысында екі жасырын ілмектер мен түймелерге жасырын ілмекпен бекітілген бұйра клапандары бар парақшасы бар кесілген қалталар өңделеді.

Бүйірлеріндегі белдік серпімді өрімге тартылады. Белдікте өлшеміне қарай шетінен 0,15 және 0,65 см қос әрлеу тігістері бар 5-7 ілмек тігілген.

Тізе аймағында күшейткіш төсемдері бар алдыңғы жартылар және төрт анатомиялық дартс. Ортаңғы тігіс аймағында бұйра пішінді күшейткіш төсемдері бар артқы жартылар. Алдыңғы және артқы жартысында орындық тігісінің екі жағында ілмектер түрінде бір желдеткіш тесік жасалады.

Шалбар ортаңғы тігісте төрт ілмекпен және түймемен бекітіледі, олардың бірі белбеуде орналасқан. Шалбардың төменгі жағы тігіспен өңделеді. Шалбардың төменгі жағында бүйір тігістерде штрипка рөлін атқаратын ойықтары бар серпімді таспа тігілген. Штрипкаларды бекітуге арналған түймелер шалбардың ішкі жағынан бүйір және қадамдық тігістер бойымен тігілген.

Күрте мен шалбардың бүйір тігістері, иық, шынтақ тігістері тігіс тігісімен жасалады. Жағаның шеттері, жапырақша қалтасы, күртешенің бүйірлері, Арканың бүйір бөліктері, бұйра құлақшалар, иық тігістері, жеңдердің қолтықтары, паталар, шынтақ, тізе, шалбардың артқы жартысы, белбеулер, клапандар, ілмектер, отыру тігісі, шетінен

0,1-0,7 см Қос әрлеу тігісімен тігілген. Барлық тігістер 1 сантиметрде 3 тігіс болуы керек, қалталардың ұштары, артқы бүктелген клапандар, белбеудегі ілмектер арнайы жабдықта бекітілген;

2) күрте ұзартылған, тік жағалы түзу силуэтті; капюшоны бар, алдыңғы ұштары тік жағаға өңделген арнайы қалталарда бекітілген текстильді бекіткіштерге түймеленеді.

Екі сырғытпасымен №8 тракторлы замогы бар орталық бүйірлік ілгегі бар күрте. Оның үстіне жағаның шеттері бүйір бойымен ені 8,0 см желден қорғайтын штангамен 6 ілмек пен төрт жасырын ілмек бар тесілген түймелер. Екінші ілмек жарақат алған кезде қолды бекітуге арналған. Ілмектер арасындағы қашықтық бойына байланысты.

Күрте бөліктері тігіспен (кокеткамен), төсбелгі тәрізді қиғаш қалталары жапырақшаға салынған. Қалталар тоқыма бекіткішке түймеленеді (бекіткіштің жұмсақ жағы жапырақшалардың ішкі жағына реттеледі). Қалталар ені 3,0 см өрілген ұстағыштармен, бөліктердегі тігістерді (кокетканы) тігу сызығы бойынша төсбелгілерді бекіту үшін 13,5*3,0 см тоқыма бекіткіштер орнатылды.

Күртенің артқы жағы тігісті тігіспен (кокеткамен), тігістің (кокетканың) бойына шетінен 0,1-0,7 см қос әрлеу тігістерімен тігілген.

Жеңдер тігілген, екі тігісті, сынамалы жапсырмалары бар және трапеция тәрізді күшейткіш төсемдері бар. Жеңдердің жоғарғы бөлігінің төменгі жағында түймеге ілмекпен бекітілген бұйра паталар орнатылған. Патадағы ілмектер жарақат алған кезде қолды бекітуге арналған. Төсемнің төменгі жағында ені кемінде 9,0 см пульсниктерге тоқылған тоқылған жеңдер бар.

Екі жеңнің сыртқы жағында жеңді ойықпен жалғау тігісінен 12,0 см қашықтықта жеңдік белгілер мен әскер тектеріне жататын белгілерді орнату үшін ені 81 мм ұзындығы 90 мм тоқыма бекіткіштер (ілмектер) тігілген.

Күртенің астары жылы, белден төмен кесілген. Артқы бөліктің және бөліктердің жоғарғы бөлігі тоқыма матадан (флистен), жеңдері мен төменгі бөлігі астар матасынан жасалған. Бел деңгейінде желден қорғайтын белбеу (әрлеу матасынан жасалған бүктелген бөлік) жасалған, төменгі жағынан ені кемінде 3,0 см серпімді өрімге тартылып, алдынан тоқыма бекіткішке түймеленеді.

Сол жақ бөліктің астарында ілмек және түймеге бекітілген жапсырмасы бар қалта орнатылған.

Капюшон жылы, тұтас бөліктен тұратын күнқағарымен, алынбалы-салынбалы күртешенің мойнына жолақпен жабылған сырғытпамен бекітілген. Алдыңғы мойын сызығындағы капюшонның көлемі серпімді өріммен және екі бекіткішпен реттеледі. Капюшонның астары және жағаның тік ішкі жағы тоқыма матадан (флис) жасалған. Желке бөлігінде капюшонның көлемі патамен және тоқыма бекіткішпен реттеледі.

Жағаның шетінде екі жағынан капюшонды бекіту үшін тоқыма бекіткішке жасырын бекітпесі бар серпімді паталар тігілген.

Жылдың суық мезгілінде әскери қызметшінің мойнын қорғауға арналған, тоқыма жағалы алынбалы-салынбалы манишкасы бар күрте. Манишка күртеге бекітіліп, алдыңғы жиегіне сырғытпамен бекітіледі;

3) шалбар (жартылай комбинезон) іші жылы тоқыма матамен (флиспен), бел сызығына дейін, екі сырғытпасы бар орталық сырғытпа ілгегі бар. Жартылай комбинезонның алдыңғы және артқы жартысы ішкі жағынан астарлы матадан. Ені кемінде 4,0 см белдіктер ішінара серпімді өрімді кірістірумен, алдыңғы жағынан фастекс ілмектеріне бекітіледі.

Парақшаға бүйір, ойық қалталары бар жартылай комбинезон, оның астыңғы жағында екі ілмек пен түймеге жасырын бекіткішпен бекітілген бір жақты бүктемелері мен клапандары бар көлемді жапсырма қалталар реттелген.

Бел сызығының артқы жағында жартылай комбинезон ені кемінде 3,0-4,0 см серпімді өріммен тартылады. Белге шетінен 0,1-0,7 см қос әрлеу тігістері бар 5-7 дана ілмектер тігіледі (өлшеміне байланысты). Ені кемінде 3,0 см, ұзындығы 9,0-10,0 см.

Алдыңғы жарты бөліктің тізе аймағында күшейткіш төсемдерімен және бүйірлік қадам тігістерінде төрт анатомиялық тігістер болады. Ойық тігістер 0,1 см әрлеу тігісімен күшейтілген. Жартылай комбинезонның артқы жартысында күшейтетін ойықты төсемдермен және ортаңғы тігіс аймағы болады.

Төменгі жағынан 14,0 см қашықтықта жылы төсемге тозаңнан қорғағыш орнатылып, бүйір тігістерінде және өріммен тартылған төменгі жағында түймелер тозаңнан қорғағыштарды толтыру және бекіту үшін қаптаманың бүйірінен бүйірлік қадамдық тігістер бойымен тігіледі. Шалбардың төменгі жағы тігіспен өңделеді.

Күрте мен шалбардың бүйір тігістері, иық, шынтақ тігістері тігу тігісінің артында жасалады. Барлық ойық кесінділері, иық тігістері, жеңдердің ойықтары ылғалдан қорғау үшін арнайы таспамен желімделген.

Парақшалар қалталарының шеттері, арқа кокетка тігістері, иық тігістері, жеңдердің ойықтары, шынтақ, тізе, жартылай комбинезонның артқы жартысы, баулар, белдіктер, отыру тігісі, шетінен 0,1-0,7 см қос әрлеу тігісімен тігілген. Қалталар, қалта беттері, ілмектер ұштарының арнайы жабдықта бекітпелері бар.

11. Футболка сипаттамасы:

1) қысқа жеңді мақта-матадан тігілген тоқыма жаймадан жасалған, мойнының астына ойығы жоғары зәйтүн түсті футболка. Сөреден, арқадан және қысқа жеңдерден тұрады. Мойын негізгі матаның түсіне екі қосымша серпімді тоқылған матадан жасалған. Сол жағында тігінен ұзартылған сегіз сәулесі бар ақ түсті жұлдыз түріндегі белгі бар, оның ортасында қызғылт сары түсті шеңберде негізі төменде көрсетілген көгілдір түсті тең жақты үшбұрыш орналасқан.

12. Бас киім сипаттамасы:

1) камуфляж түсті жазғы бас киім қалпақшасы алты сынадан, күнқағардан, ілгектен тұрады. Желдеткіш саңылаулары бар жоғарғы бөліктердегі сыналар. Алдыңғы

қабырғаның ортасында көлемі 7,5 см. х 4,5 см велкро жапстырмаға эмблемасы бар кокарда орналастырылады.

Алдынан, ортасына Қазақстан Республикасы төтенше жағдайлар министрлігінің 2025 жылғы 14 мамырдағы №188 "Мемлекеттік өртке қарсы қызмет органдары қызметкерлерінің нысанды киімі мен Арнайы киім-кешектерінің тиесілілік нормаларын бекіту туралы" бұйрығына сәйкес алтын түстес кокарда орналастырылады;

2) малақай тығыздығы кемінде 240 г/м² болатын екі жақты қысқа қадалы мультикам үлгісімен камуфляж түсті жүннен жасалған екі қабатта жасалады.

Малақай төрт сынадан тұрады (екі алдыңғы және екі артқы). Әрлеу тігісі 5-жіпке төменгі жағынан 8-9 см. болады.

Малақайдың пішіні екі ойық тігіспен және бүйірлік тігістерді қатайту арқылы қалыптасады. Негізгі мата және астарлы мата – жүн (флис).

Малақайдың дизайны оны дулыға, балаклава, шарф-орамамен (снуд) және әр түрлі аксессуарлармен және гарнитурамен киюге мүмкіндік береді.

13. Аяқ-киім сипаттамасы:

1) қара түсті ұзын қонышты жылы былғары бәтеңке. Аяқ киімнің ішіне кірдің, шаңның, ылғалдың түсуін болдырмайтын жартылай бітеу немесе бітеу клапаны бар биік қонышты бәтеңке, жұмсақ жиегі бар, табанында бекітудің құю әдісі.

Бәтеңке артқы сыртқы белдікке өтетін, астарлы және төсеме аралық бөлшектерді, сондай – ақ төменгі бөліктерден-негізгі ұлтарак, жартылай ұлтарак, басы, артқы, табаннан тұрады;

2) жазғы аяқ киім-бұл былғарыдан және тоқыма бұйымдарынан жасалған, жоғары дем алатын, динамикалық және спорттық дизайны бар, тігілген табанды қатайту әдісімен жасалған көп компонентті аралас аяқ киім.

Су өткізбейтін және дем алатын мембранамен жабдықталуы керек. Төсемнің барлық тігістері тігіс таспасымен тығыздалуы керек.

Аяқ киімнің табаны резеңке, екі компонентті полиуретанды сына, жастықшасы бар және сырғып кетпейтін болуы керек.

Үстіңгі Материал-тоқыма кірістірулері бар гидрофобты спилк былғары. Төсеу-мембранасы бар су өткізбейтін ламинат.

Шілтер жүйесіне 3 жұп пластикалық ілмектер, 2 жұп тұрақты ілмектер, Ілмек белдігі және жабыстырғыш кіреді.

Аяқ киімнің биіктігі (UK 8 өлшемі) – табаннан біліктің жоғарғы нүктесіне дейін шамамен 14 см.

Түсі - хаки (Ranger green).

14. Аксессуарлар сипаттамасы:

1) қара түсті бессаусақты жылы қолғап.

15. Жендік және төс айырым белгілерінің сипаттамасы:

1) жеңдегі белгілер дегеніміз стандартталған мата тігісті, өзара бейнесімен, мәтіндік жазбамен және түрлі түсті үйлесімімен ажыратылатын шеврондар. Сыртқы киімдердің сыртқы жағына тігіледі;

2) жең басталатын жердегі жоғарғы тігістен 12 см қашықтықта, әскери киімнің сол жақ жеңіне қалқан нысанында тігілетін Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігіне тиесілілігін көрсететін шеврон. Шеврон көлемі ұзындығы – 90 мм, ені – 75 мм.;

3) сол жеңнің сыртқы жағына тігілетін шеврон. Шевронның ішкі жиегі қоңыр түсті жиектікпен тігіледі. Орталық төсем қоңыр түстес бидай масағымен айшықталып сақиналанған. Шевронның ортасында қоңыр түсті доғал нысандағы жер шары орналасқан, параллель және меридиан екі шартты қоңыр түсті сызықпен белдеуленген, ортасында тігінен сегіз сәулелі қоңыр түсті созылған түрдегі жұлдыз, ортасында қоңыр түсті шеңберде төменгі негізімен қоңыр түсті тең қабырғалы үшбұрыш орналасқан. Жер шарының астында қалықтаған қыранның бейнесі орналасқан. Жоғарғы бөлігінде – "Қазақстан", төменгі бөлігінде – "ТЖМ" деген жазу бар. Жазулардың және қалықтаған қыранның сұлбалық бейнесінің түсі-қоңыр түстес. Шевронның жиегі қою қоңыр түспен орындалады. Әскери қызметшілердің киім-кешегіне арналған шевронның төсемі қою қоңыр түсті. Әскери қызметшінің әскери киіміне арналған шевронның төсемі негізгі матаның түсімен түстес болады. Жазудың түсі мен қалықтаған қыранның сұлбалық бейнесі жоғары басшы құрам үшін канительмен кестеленеді.

4) жеңнің жалғасқан жоғарғы тігісінен 12 см қашықтықта диаметрі 75 мм дөңгелек нысанда Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігінің аумақтық органына тиесілілігін білдіретін жеңдік белгі әскери киімнің оң жақ жеңіне (көйлекті қоспағанда) тігіледі. Жеңдік белгі шеңбер болады, сыртқы шеті қоңыр түсті жиектікпен тігіледі, шеңбердің ортасында айшықталған жер шары контурының бейнесі оның үстіне тігінен сегіз сәулелі қоңыр түсті созылған түрдегі жұлдыз, қоңыр түсті шеңбердің ортасында төменгі негізімен қоңыр түсті тең қабырғалы үшбұрыш орналасқан. Жер шары контурының төменгі бөлігінде қалықтаған бүркіттің контуры

қоңыр түстес, жер шарының ішкі контурының кеңістігі қоңыр түсті, бүркіт контурының ішкі кеңістігі қою қоңыр түсті. Қоңыр жиектің ішкі жағынан жоғарғы бөлікте шеңбердің периметрі бойынша "ТӨТЕНШЕ ЖАҒДАЙЛАР МИНИСТРЛІГІ" жазбасы, төменгі бөлігінде қызметкердің құрылымдық және аумақтық органдарға тиесілілігіне қарай "ОРТАЛЫҚ АППАРАТЫ" жазбасы болады. Қалықтаған бүркіт пен тиесілілік бойынша жазба арасында "ТЖМ" аббревиатурасы. Әскери қызметшінің әскери киіміне арналған жеңдік белгінің төсемі негізгі матаның түсімен түстес болады. Жазудың түсі мен қалықтаған қыранның сұлбалық бейнесі жоғары басшы құрам үшін қоңыр түсті канительмен кестеленеді.

4) тікбұрышты нысандағы кеуде жапсырмалары қоңыр түсті жайма матадан тігіледі. Жапсырмалардың ені - 3,5 см., ұзындығы - 13 см., тиісінше арнайы нысанды киімнің кеуде бөлігінде оң және сол жағынан тігіледі. Жапсырманың ішкі жиегі қоңыр түсті. Әріптер (сандар) қоңыр түсті, биіктігі бойынша өлшемдері 15 мм. Жазулар әріптермен, "Arial" қарпімен кестеленеді. Қызметшілердің киім-кешегіне арналған кеуде жапсырмасының төсемі негізгі мата түсінде болады.

16. Кокарда сипаттамасы:

1) бейсболкаға арналған кокарда жиектеп көмкерілген қою қоңыр түсті матадан жасалады. Кокарданың ортасында тігінен созылған сегіз сәулелі ақ түсті жұлдыз түрінде кестеленген белгі, ортасында қоңыр түсті шеңберде төменгі негізімен қоңыр түсті жапырақшалар түріндегі сәулелермен көмкерілген тең қабырғалы үшбұрыш орналасқан. Жоғары басшы құрамның бейсболкасына арналған кокарда қоңыр түстес жіп негізінде кестеленген, жұлдыз бен қыран – жібек, лавр бұтақтары - алтындатылған мишурадан жасалған, матаның тонына жіппен көмкерілген.

3-тарау. Кіші басшы және қатардағы құрам қызметкерлерінің арнайы нысанды киімі

3-сурет

17. Кіші басшы және қатардағы құрам қызметкерлерінің Арнайы нысанды нысанды киімі:

- 1) жазғы арнайы нысанды киім;
- 2) қысқы арнайы нысанды киім;
- 3) бір түсті футболка;
- 4) қонышы қысқы жазғы аяқ киім;
- 5) қонышы ұзын жазғы аяқ киім;
- 6) қысқы аяқ киім;
- 7) жазғы бас киім;

8) қысқы бас киім;

9) балаклава.

18. Арнайы нысанды киім сипаттамасы:

Ауа температурасы + 20°C жоғары кезінде жазғы Арнайы нысанды форма киімі зәйтүн түсті футболка бейсболкамен киіледі;

б) жазғы арнайы нысанды киім куртеше және шалбардан тұрады. Тік силуэтті сыртқа шығарып киілетін күрте алты төрт тесік түймелері бар орталық ішкі борттық бекіткішпен; екінші ілмек жараланған кезде қолды бекітуге арналған. Көлбеу кіріктірілген сызығы бар парақшаға төс ойық қалталарымен тігісті (иінішті) бөліктер. Қалталар тоқыма бекіткішіне бекітіледі (бекіткіштің жұмсақ жағы жапырақшалардың ішкі жағына реттеледі). Ені 3,0 см өрілген ұстағыштары бар қалталар.

Жапырақшалардың жоғарғы шеті бөліктің төменгі бөлігімен тігістің (иінішті) басып тігілген тігісіне енеді. Иініш сызығы бойынша төсбелгілерді бекіту үшін өлшемі 13.5*3 см тоқыма бекіткіштер орнатылды.

Белге дейін төселген бөліктер. Бөліктердің астарында түймелермен бекітілген екі қалта бар.

Артқы жағы иықтан түбіне дейін кесілген бүйір бөліктері бар, жоғарғы бөлігінде жауырын аймағында қосымша қозғалыс еркіндігі үшін тереңдігі кемінде 3,0 см бүктемелер салынған. Бел сызығы бойымен бүйір тігістерге белдің көлемін реттейтін екі түймеге ілмекпен бекітілген бұйра ілмектер тігіледі.

Жеңдер трапеция тәрізді күшейткіш төсемдері бар шынтақ аймағында тігілген, екі тігісті. Жеңнің жоғарғы бөлігінің төменгі жағында түймеге ілмекпен бекітілген пата орналасқан. Пата төменгі жағындағы жеңнің көлемін үш төрт тесік түймемен реттейді. Патаның дайын ені 6 см.

Екі жеңнің сыртқы жағында жеңді ойықпен жалғау тігісінен 12,0 см қашықтықта жеңдік белгілер мен әскер тектеріне жататын белгілерді орнату үшін ені 81 мм ұзындығы 90 мм тоқыма бекіткіштер (ілмектер) тігілген.

Артқы жағында және бөлікте бүйір тігістің екі жағындағы қолтық деңгейінен төмен, сондай-ақ төменгі және жоғарғы жеңдерде бір-бірден ілмектер түрінде бір желдеткіш өңделеді. Қолтық астындағы жеңдерді тігу тігісі еркін қозғалу үшін ілмекті бекітеді.

Тік жаға сол жағында дөңесті тоқыма бекіткішіне тірек және ашық күйінде тірек ілгегін бекітуге арналған қосымша реттелген тоқыма бекіткішіне бекітіледі;

1) алдыңғы жартысының кесінді бөлігінде бүйір қалталары бар тігілген белбеуі бар шалбар, одан төмен бүйір тігістерінің бойымен екі жасырын ілмектер мен түймелерге түймеленетін клапандары бар бір жақты бүктемелері бар көлемді жапсырма қалталар тігілген. Орындық тігісінің екі жағындағы артқы жартысында екі жасырын ілмектер мен түймелерге жасырын ілмекпен бекітілген бұйра клапандары бар парақшасы бар кесілген қалталар өңделеді.

Бүйірлеріндегі белдік серпімді өрімге тартылады. Белдікте өлшеміне қарай шетінен 0,15 және 0,65 см қос әрлеу тігістері бар 5-7 ілмек тігілген.

Тізе аймағында күшейткіш төсемдері бар алдыңғы жартылар және төрт анатомиялық дартс. Ортаңғы тігіс аймағында бұйра пішінді күшейткіш төсемдері бар артқы жартылар. Алдыңғы және артқы жартысында орындық тігісінің екі жағында ілмектер түрінде бір желдеткіш тесік жасалады.

Шалбар ортаңғы тігісте төрт ілмекпен және түймемен бекітіледі, олардың бірі белбеуде орналасқан. Шалбардың төменгі жағы тігіспен өңделеді. Шалбардың төменгі жағында бүйір тігістерде штрипка рөлін атқаратын ойықтары бар серпімді таспа тігілген. Штрипкаларды бекітуге арналған түймелер шалбардың ішкі жағынан бүйір және қадамдық тігістер бойымен тігілген.

Күрте мен шалбардың бүйір тігістері, иық, шынтақ тігістері тігіс тігісімен жасалады. Жағаның шеттері, жапырақша қалтасы, күртешенің бүйірлері, Арканың бүйір бөліктері, бұйра құлақшалар, иық тігістері, жеңдердің қолтықтары, паталар, шынтақ, тізе, шалбардың артқы жартысы, белбеулер, клапандар, ілмектер, отыру тігісі, шетінен 0,1-0,7 см Қос әрлеу тігісімен тігілген. Барлық тігістер 1 сантиметрде 3 тігіс болуы керек, қалталардың ұштары, артқы бүктелген клапандар, белбеудегі ілмектер арнайы жабдықта бекітілген;

2) күрте ұзартылған, тік жағалы түзу силуэтті; капюшоны бар, алдыңғы ұштары тік жағаға өңделген арнайы қалталарда бекітілген текстильді бекіткіштерге түймеленеді.

Екі сырғытпасымен №8 тракторлы замогы бар орталық бүйірлік ілгегі бар күрте. Оның үстіне жағаның шеттері бүйір бойымен ені 8,0 см желден қорғайтын штангамен 6 ілмек пен төрт жасырын ілмек бар тесілген түймелер. Екінші ілмек жарақат алған кезде қолды бекітуге арналған. Ілмектер арасындағы қашықтық бойына байланысты.

Күрте бөліктері тігіспен (кокеткамен), төсбелгі тәрізді қиғаш қалталары жапырақшаға салынған. Қалталар тоқыма бекіткішке түймеленеді (бекіткіштің жұмсақ жағы жапырақшалардың ішкі жағына реттеледі). Қалталар ені 3,0 см өрілген ұстағыштармен, бөліктердегі тігістерді (кокетканы) тігу сызығы бойынша төсбелгілерді бекіту үшін 13,5*3,0 см тоқыма бекіткіштер орнатылды.

Күртенің артқы жағы тігісті тігіспен (кокеткамен), тігістің (кокетканың) бойына шетінен 0,1-0,7 см қос әрлеу тігістерімен тігілген.

Жеңдер тігілген, екі тігісті, сынамалы жапсырмалары бар және трапеция тәрізді күшейткіш төсемдері бар. Жеңдердің жоғарғы бөлігінің төменгі жағында түймеге ілмекпен бекітілген бұйра паталар орнатылған. Патадағы ілмектер жарақат алған кезде қолды бекітуге арналған. Төсемнің төменгі жағында ені кемінде 9,0 см пульсниктерге тоқылған тоқылған жеңдер бар.

Екі жеңнің сыртқы жағында жеңді ойықпен жалғау тігісінен 12,0 см қашықтықта жеңдік белгілер мен әскер тектеріне жататын белгілерді орнату үшін ені 81 мм ұзындығы 90 мм тоқыма бекіткіштер (ілмектер) тігілген.

Күртенің астары жылы, белден төмен кесілген. Артқы бөліктің және бөліктердің жоғарғы бөлігі тоқыма матадан (флистен), жеңдері мен төменгі бөлігі астар матасынан жасалған. Бел деңгейінде желден қорғайтын белбеу (әрлеу матасынан жасалған бүктелген бөлік) жасалған, төменгі жағынан ені кемінде 3,0 см серпімді өрімге тартылып, алдынан тоқыма бекіткішке түймеленеді.

Сол жақ бөліктің астарында ілмек және түймеге бекітілген жапсырмасы бар қалта орнатылған.

Капюшон жылы, тұтас бөліктен тұратын күнқағарымен, алынбалы-салынбалы күртешенің мойнына жолақпен жабылған сырғытпамен бекітілген. Алдыңғы мойын сызығындағы капюшонның көлемі серпімді өріммен және екі бекіткішпен реттеледі. Капюшонның астары және жағаның тік ішкі жағы тоқыма матадан (флис) жасалған. Желке бөлігінде капюшонның көлемі патамен және тоқыма бекіткішпен реттеледі.

Жағаның шетінде екі жағынан капюшонды бекіту үшін тоқыма бекіткішке жасырын бекітпесі бар серпімді паталар тігілген.

Жылдың суық мезгілінде әскери қызметшінің мойнын қорғауға арналған, тоқыма жағалы алынбалы-салынбалы манишкасы бар күрте. Манишка күртеге бекітіліп, алдыңғы жиегіне сырғытпамен бекітіледі;

3) шалбар (жартылай комбинезон) іші жылы тоқыма матамен (флиспен), бел сызығына дейін, екі сырғытпасы бар орталық сырғытпа ілгегі бар. Жартылай комбинезонның алдыңғы және артқы жартысы ішкі жағынан астарлы матадан. Ені кемінде 4,0 см белдіктер ішінара серпімді өрімді кірістірумен, алдыңғы жағынан фастекс ілмектеріне бекітіледі.

Парақшаға бүйір, ойық қалталары бар жартылай комбинезон, оның астыңғы жағында екі ілмек пен түймеге жасырын бекіткішпен бекітілген бір жақты бүктемелері мен клапандары бар көлемді жапсырма қалталар реттелген.

Бел сызығының артқы жағында жартылай комбинезон ені кемінде 3,0-4,0 см серпімді өріммен тартылады. Белге шетінен 0,1-0,7 см қос әрлеу тігістері бар 5-7 дана ілмектер тігіледі (өлшеміне байланысты). Ені кемінде 3,0 см, ұзындығы 9,0-10,0 см.

Алдыңғы жарты бөліктің тізе аймағында күшейткіш төсемдерімен және бүйірлік қадам тігістерінде төрт анатомиялық тігістер болады. Ойық тігістер 0,1 см әрлеу тігісімен күшейтілген. Жартылай комбинезонның артқы жартысында күшейтетін ойықты төсемдермен және ортаңғы тігіс аймағы болады.

Төменгі жағынан 14,0 см қашықтықта жылы төсемге тозаңнан қорғағыш орнатылып, бүйір тігістерінде және өріммен тартылған төменгі жағында түймелер тозаңнан қорғағыштарды толтыру және бекіту үшін қаптаманың бүйірінен бүйірлік қадамдық тігістер бойымен тігіледі. Шалбардың төменгі жағы тігіспен өңделеді.

Күрте мен шалбардың бүйір тігістері, иық, шынтақ тігістері тігу тігісінің артында жасалады. Барлық ойық кесінділері, иық тігістері, жеңдердің ойықтары ылғалдан қорғау үшін арнайы таспамен желімделген.

Парақшалар қалталарының шеттері, арқа кокетка тігістері, иық тігістері, жеңдердің ойықтары, шынтақ, тізе, жартылай комбинезонның артқы жартысы, баулар, белдіктер, отыру тігісі, шетінен 0,1-0,7 см қос әрлеу тігісімен тігілген. Қалталар, қалта беттері, ілмектер ұштарының арнайы жабдықта бекітпелері бар.

19. Футболка сипаттамасы:

1) қысқа жеңді мақта-матадан тігілген тоқыма жаймадан жасалған, мойнының астына ойығы жоғары зәйтүн түсті футболка. Сөреден, арқадан және қысқа жеңдерден тұрады. Мойын негізгі матаның түсіне екі қосымша серпімді тоқылған матадан жасалған. Сол жағында тігінен ұзартылған сегіз сәулесі бар ақ түсті жұлдыз түріндегі белгі бар, оның ортасында қызғылт сары түсті шеңберде негізі төменде көрсетілген көгілдір түсті тең жақты үшбұрыш орналасқан.

20. Бас киім сипаттамасы:

1) камуфляж түсті жазғы бас киім қалпақшасы алты сынадан, күнқағардан, ілгектен тұрады. Желдеткіш саңылаулары бар жоғарғы бөліктердегі сыналар. Алдыңғы қабырғаның ортасында көлемі 7,5 см. x 4,5 см велкро жапсырмаға эмблемасы бар кокарда орналастырылады.

Алдынан, ортасына Қазақстан Республикасы төтенше жағдайлар министрлігінің 2025 жылғы 14 мамырдағы №188 "Мемлекеттік өртке қарсы қызмет органдары қызметкерлерінің нысанды киімі мен Арнайы киім-кешектерінің тиесілілік нормаларын бекіту туралы" бұйрығына сәйкес алтын түстес кокарда орналастырылады;

2) малақай тығыздығы кемінде 240 г/м² болатын екі жақты қысқа қадалы мультикам үлгісімен камуфляж түсті жүннен жасалған екі қабатта жасалады.

Малақай төрт сынадан тұрады (екі алдыңғы және екі артқы). Әрлеу тігісі 5-жіпке төменгі жағынан 8-9 см. болады.

Малақайдың пішіні екі ойық тігіспен және бүйірлік тігістерді қатайту арқылы қалыптасады. Негізгі мата және астарлы мата – жүн (флис).

Малақайдың дизайны оны дулыға, балаклава, шарф-орамамен (снуд) және әр түрлі аксессуарлармен және гарнитуралармен киюге мүмкіндік береді.

21. Аяқ-киім сипаттамасы:

1) қара түсті ұзын қонышты жылы былғары бәтеңке. Аяқ киімнің ішіне кірдің, шаңның, ылғалдың түсуін болдырмайтын жартылай бітеу немесе бітеу клапаны бар биік қонышты бәтеңке, жұмсақ жиегі бар, табанында бекітудің құю әдісі.

Бәтеңке артқы сыртқы белдікке өтетін, астарлы және төсеме аралық бөлшектерді, сондай – ақ төменгі бөліктерден-негізгі ұлтарак, жартылай ұлтарак, басы, артқы, табаннан тұрады;

2) жазғы аяқ киім-бұл былғарыдан және тоқыма бұйымдарынан жасалған, жоғары дем алатын, динамикалық және спорттық дизайны бар, тігілген табанды қатайту әдісімен жасалған көп компонентті аралас аяқ киім.

Су өткізбейтін және дем алатын мембранамен жабдықталуы керек. Төсемнің барлық тігістері тігіс таспасымен тығыздалуы керек.

Аяқ киімнің табаны резеңке, екі компонентті полиуретанды сына, жастықшасы бар және сырғып кетпейтін болуы керек.

Үстіңгі Материал-тоқыма кірістірулері бар гидрофобты спилк былғары. Төсеу-мембранасы бар су өткізбейтін ламинат.

Шілтер жүйесіне 3 жұп пластикалық ілмектер, 2 жұп тұрақты ілмектер, Ілмек белдігі және жабыстырғыш кіреді.

Аяқ киімнің биіктігі (UK 8 өлшемі) – табаннан біліктің жоғарғы нүктесіне дейін шамамен 14 см.

Түсі - хаки (Ranger green).

22. Аксессуарлар сипаттамасы:

1) қара түсті бессаусақты жылы қолғап.

23. Жеңдік және төс айырым белгілерінің сипаттамасы:

1) жеңдегі белгілер дегеніміз стандартталған мата тігісті, өзара бейнесімен, мәтіндік жазбамен және түрлі түсті үйлесімімен ажыратылатын шеврондар. Сыртқы киімдердің сыртқы жағына тігіледі;

2) жең басталатын жердегі жоғарғы тігістен 12 см қашықтықта, әскери киімнің сол жақ жеңіне қалқан нысанында тігілетін Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігіне тиесілілігін көрсететін шеврон. Шеврон көлемі ұзындығы – 90 мм, ені – 75 мм.;

3) сол жеңнің сыртқы жағына тігілетін шеврон. Шевронның ішкі жиегі қоңыр түсті жиектікпен тігіледі. Орталық төсем қоңыр түстес бидай масағымен айшықталып сақиналанған. Шевронның ортасында қоңыр түсті доғал нысандағы жер шары орналасқан, параллель және меридиан екі шартты қоңыр түсті сызықпен белдеуленген, ортасында тігінен сегіз сәулелі қоңыр түсті созылған түрдегі жұлдыз, ортасында қоңыр түсті шеңберде төменгі негізімен қоңыр түсті тең қабырғалы үшбұрыш орналасқан. Жер шарының астында қалықтаған қыранның бейнесі орналасқан. Жоғарғы бөлігінде – "Қазақстан", төменгі бөлігінде – "ТЖМ" деген жазу бар. Жазулардың және қалықтаған қыранның сұлбалық бейнесінің түсі-қоңыр түстес. Шевронның жиегі қою қоңыр түспен орындалады. Әскери қызметшілердің киім-кешегіне арналған шевронның төсемі қою қоңыр түсті. Әскери қызметшінің әскери киіміне арналған шевронның төсемі негізгі матаның түсімен түстес болады. Жазудың түсі мен қалықтаған қыранның сұлбалық бейнесі жоғары басшы құрам үшін канительмен кестеленеді.

4) жеңнің жалғасқан жоғарғы тігісінен 12 см қашықтықта диаметрі 75 мм дөңгелек нысанда Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігінің аумақтық органына тиесілілігін білдіретін жеңдік белгі әскери киімнің оң жақ жеңіне (көйлекті қоспағанда) тігіледі. Жеңдік белгі шеңбер болады, сыртқы шеті қоңыр түсті жиектікпен тігіледі, шеңбердің ортасында айшықталған жер шары контурының бейнесі оның үстіне тігінен сегіз сәулелі қоңыр түсті созылған түрдегі жұлдыз, қоңыр түсті шеңбердің ортасында төменгі негізімен қоңыр түсті тең қабырғалы үшбұрыш орналасқан. Жер шары контурының төменгі бөлігінде қалықтаған бүркіттің контуры қоңыр түстес, жер шарының ішкі контурының кеңістігі қоңыр түсті, бүркіт контурының ішкі кеңістігі қою қоңыр түсті. Қоңыр жиектің ішкі жағынан жоғарғы бөлікте шеңбердің периметрі бойынша "ТӨТЕНШЕ ЖАҒДАЙЛАР МИНИСТРЛІГІ" жазбасы, төменгі бөлігінде қызметкердің құрылымдық және аумақтық органдарға тиесілілігіне қарай "ОРТАЛЫҚ АППАРАТЫ" жазбасы болады. Қалықтаған бүркіт пен тиесілілік бойынша жазба арасында "ТЖМ" аббревиатурасы. Әскери қызметшінің әскери киіміне арналған жеңдік белгінің төсемі негізгі матаның түсімен түстес болады. Жазудың түсі мен қалықтаған қыранның сұлбалық бейнесі жоғары басшы құрам үшін қоңыр түсті канительмен кестеленеді.

5) тікбұрышты нысандағы кеуде жапсырмалары қоңыр түсті жайма матадан тігіледі. Жапсырмалардың ені - 3,5 см., ұзындығы - 13 см., тиісінше арнайы нысанды киімнің

кеуде бөлігінде оң және сол жағынан тігіледі. Жапсырманың ішкі жиегі қоңыр түсті. Әріптер (сандар) қоңыр түсті, биіктігі бойынша өлшемдері 15 мм. Жазулар әріптермен, "Arial" қарпімен кестеленеді. Қызметшілердің киім-кешегіне арналған кеуде жапсырмасының төсемі негізгі мата түсінде болады.

24. Кокарда сипаттамасы:

1) бейсболкаға арналған кокарда жиектеп көмкерілген қою қоңыр түсті матадан жасалады. Кокарданың ортасында тігінен созылған сегіз сәулелі ақ түсті жұлдыз түрінде кестеленген белгі, ортасында қоңыр түсті шеңберде төменгі негізімен қоңыр түсті жапырақшалар түріндегі сәулелермен көмкерілген тең қабырғалы үшбұрыш орналасқан. Кіші басшы және қатардағы құрамның қызметкерлері бейсболкасына арналған кокарда қоңыр түстес жіп негізінде кестеленген, жұлдыз бен қыран – жібек, лавр бұтақтары - алтындатылған мишурадан жасалған, матаның тонына жіппен көмкерілген.

4-тарау. Әйелдердің аға және орта басшы құрамының арнайы нысанды киімі

4-сурет

25. Әйелдердің аға және орта басшы құрамының Арнайы нысанды киімі:

- 1) жазғы арнайы нысанды киім;
- 2) қысқы арнайы нысанды киім;
- 3) бір түсті футболка;
- 4) қонышы қысқы жазғы аяқ киім;
- 5) қонышы ұзын жазғы аяқ киім;
- 6) қысқы аяқ киім;
- 7) жазғы бас киім;
- 8) қысқы бас киім;
- 9) балаклава.

26 Арнайы нысанды нысанды киім сипаттамасы:

Ауа температурасы + 20°C жоғары кезінде жазғы Арнайы нысанды форма киімі зәйтүн түсті футболка бейсболкамен киіледі;

7) жазғы арнайы нысанды киім куртеше және шалбардан тұрады. Тік силуэтті сыртқа шығарып киілетін күрте алты төрт тесік түймелері бар орталық ішкі борттық бекіткішпен; екінші ілмек жараланған кезде қолды бекітуге арналған. Көлбеу кіріктірілген сызығы бар парақшаға төс ойық қалталарымен тігісті (иінішті) бөліктер. Қалталар тоқыма бекіткішіне бекітіледі (бекіткіштің жұмсақ жағы жапырақшалардың ішкі жағына реттеледі). Ені 3,0 см өрілген ұстағыштары бар қалталар.

Жапырақшалардың жоғарғы шеті бөліктің төменгі бөлігімен тігістің (иінішті) басып тігілген тігісіне енеді. Иініш сызығы бойынша төсбелгілерді бекіту үшін өлшемі 13.5*3 см тоқыма бекіткіштер орнатылды.

Белге дейін төселген бөліктер. Бөліктердің астарында түймелермен бекітілген екі қалта бар.

Артқы жағы иықтан түбіне дейін кесілген бүйір бөліктері бар, жоғарғы бөлігінде жауырын аймағында қосымша қозғалыс еркіндігі үшін тереңдігі кемінде 3,0 см бүктемелер салынған. Бел сызығы бойымен бүйір тігістерге белдің көлемін реттейтін екі түймеге ілмекпен бекітілген бұйра ілмектер тігіледі.

Жеңдер трапеция тәрізді күшейткіш төсемдері бар шынтақ аймағында тігілген, екі тігісті. Жеңнің жоғарғы бөлігінің төменгі жағында түймеге ілмекпен бекітілген пата орналасқан. Пата төменгі жағындағы жеңнің көлемін үш төрт тесік түймемен реттейді. Патаның дайын ені 6 см.

Екі жеңнің сыртқы жағында жеңді ойықпен жалғау тігісінен 12,0 см қашықтықта жеңдік белгілер мен әскер тектеріне жататын белгілерді орнату үшін ені 81 мм ұзындығы 90 мм тоқыма бекіткіштер (ілмектер) тігілген.

Артқы жағында және бөлікте бүйір тігістің екі жағындағы қолтық деңгейінен төмен, сондай-ақ төменгі және жоғарғы жеңдерде бір-бірден ілмектер түрінде бір желдеткіш өңделеді. Қолтық астындағы жеңдерді тігу тігісі еркін қозғалу үшін ілмекті бекітеді.

Тік жаға сол жағында дөңесті тоқыма бекіткішіне тірек және ашық күйінде тірек ілгегін бекітуге арналған қосымша реттелген тоқыма бекіткішіне бекітіледі;

1) алдыңғы жартысының кесінді бөлігінде бүйір қалталары бар тігілген белбеуі бар шалбар, одан төмен бүйір тігістерінің бойымен екі жасырын ілмектер мен түймелерге түймеленетін клапандары бар бір жақты бүктемелері бар көлемді жапсырма қалталар тігілген. Орындық тігісінің екі жағындағы артқы жартысында екі жасырын ілмектер мен түймелерге жасырын ілмекпен бекітілген бұйра клапандары бар парақшасы бар кесілген қалталар өңделеді.

Бүйірлеріндегі белдік серпімді өрімге тартылады. Белдікте өлшеміне қарай шетінен 0,15 және 0,65 см қос әрлеу тігістері бар 5-7 ілмек тігілген.

Тізе аймағында күшейткіш төсемдері бар алдыңғы жартылар және төрт анатомиялық дартс. Ортаңғы тігіс аймағында бұйра пішінді күшейткіш төсемдері бар артқы жартылар. Алдыңғы және артқы жартысында орындық тігісінің екі жағында ілмектер түрінде бір желдеткіш тесік жасалады.

Шалбар ортаңғы тігісте төрт ілмекпен және түймемен бекітіледі, олардың бірі белбеуде орналасқан. Шалбардың төменгі жағы тігіспен өңделеді. Шалбардың төменгі жағында бүйір тігістерде штрипка рөлін атқаратын ойықтары бар серпімді таспа тігілген. Штрипкаларды бекітуге арналған түймелер шалбардың ішкі жағынан бүйір және қадамдық тігістер бойымен тігілген.

Күрте мен шалбардың бүйір тігістері, иық, шынтақ тігістері тігіс тігісімен жасалады. Жағаның шеттері, жапырақша қалтасы, күртешенің бүйірлері, Арқаның бүйір бөліктері, бұйра құлақшалар, иық тігістері, жеңдердің қолтықтары, паталар, шынтақ, тізе, шалбардың артқы жартысы, белбеулер, клапандар, ілмектер, отыру тігісі, шетінен

0,1-0,7 см Қос әрлеу тігісімен тігілген. Барлық тігістер 1 сантиметрде 3 тігіс болуы керек, қалталардың ұштары, артқы бүктелген клапандар, белбеудегі ілмектер арнайы жабдықта бекітілген;

2) күрте ұзартылған, тік жағалы түзу силуэтті; капюшоны бар, алдыңғы ұштары тік жағаға өңделген арнайы қалталарда бекітілген текстильді бекіткіштерге түймеленеді.

Екі сырғытпасымен №8 тракторлы замогы бар орталық бүйірлік ілгегі бар күрте. Оның үстіне жағаның шеттері бүйір бойымен ені 8,0 см желден қорғайтын штангамен 6 ілмек пен төрт жасырын ілмек бар тесілген түймелер. Екінші ілмек жарақат алған кезде қолды бекітуге арналған. Ілмектер арасындағы қашықтық бойына байланысты.

Күрте бөліктері тігіспен (кокеткамен), төсбелгі тәрізді қиғаш қалталары жапырақшаға салынған. Қалталар тоқыма бекіткішке түймеленеді (бекіткіштің жұмсақ жағы жапырақшалардың ішкі жағына реттеледі). Қалталар ені 3,0 см өрілген ұстағыштармен, бөліктердегі тігістерді (кокетканы) тігу сызығы бойынша төсбелгілерді бекіту үшін 13,5*3,0 см тоқыма бекіткіштер орнатылды.

Күртенің артқы жағы тігісті тігіспен (кокеткамен), тігістің (кокетканың) бойына шетінен 0,1-0,7 см қос әрлеу тігістерімен тігілген.

Жеңдер тігілген, екі тігісті, сынамалы жапсырмалары бар және трапеция тәрізді күшейткіш төсемдері бар. Жеңдердің жоғарғы бөлігінің төменгі жағында түймеге ілмекпен бекітілген бұйра паталар орнатылған. Патадағы ілмектер жарақат алған кезде қолды бекітуге арналған. Төсемнің төменгі жағында ені кемінде 9,0 см пульсниктерге тоқылған тоқылған жеңдер бар.

Екі жеңнің сыртқы жағында жеңді ойықпен жалғау тігісінен 12,0 см қашықтықта жеңдік белгілер мен әскер тектеріне жататын белгілерді орнату үшін ені 81 мм ұзындығы 90 мм тоқыма бекіткіштер (ілмектер) тігілген.

Күртенің астары жылы, белден төмен кесілген. Артқы бөліктің және бөліктердің жоғарғы бөлігі тоқыма матадан (флистен), жеңдері мен төменгі бөлігі астар матасынан жасалған. Бел деңгейінде желден қорғайтын белбеу (әрлеу матасынан жасалған бүктелген бөлік) жасалған, төменгі жағынан ені кемінде 3,0 см серпімді өрімге тартылып, алдынан тоқыма бекіткішке түймеленеді.

Сол жақ бөліктің астарында ілмек және түймеге бекітілген жапсырмасы бар қалта орнатылған.

Капюшон жылы, тұтас бөліктен тұратын күнқағарымен, алынбалы-салынбалы күртешенің мойнына жолақпен жабылған сырғытпамен бекітілген. Алдыңғы мойын сызығындағы капюшонның көлемі серпімді өріммен және екі бекіткішпен реттеледі. Капюшонның астары және жағаның тік ішкі жағы тоқыма матадан (флис) жасалған. Желке бөлігінде капюшонның көлемі патамен және тоқыма бекіткішпен реттеледі.

Жағаның шетінде екі жағынан капюшонды бекіту үшін тоқыма бекіткішке жасырын бекітпесі бар серпімді паталар тігілген.

Жылдың суық мезгілінде әскери қызметшінің мойнын қорғауға арналған, тоқыма жағалы алынбалы-салынбалы манишкасы бар күрте. Манишка күртеге бекітіліп, алдыңғы жиегіне сырғытпамен бекітіледі;

3) шалбар (жартылай комбинезон) іші жылы тоқыма матамен (флиспен), бел сызығына дейін, екі сырғытпасы бар орталық сырғытпа ілгегі бар. Жартылай комбинезонның алдыңғы және артқы жартысы ішкі жағынан астарлы матадан. Ені кемінде 4,0 см белдіктер ішінара серпімді өрімді кірістірумен, алдыңғы жағынан фастекс ілмектеріне бекітіледі.

Парақшаға бүйір, ойық қалталары бар жартылай комбинезон, оның астыңғы жағында екі ілмек пен түймеге жасырын бекіткішпен бекітілген бір жақты бүктемелері мен клапандары бар көлемді жапсырма қалталар реттелген.

Жартылай комбинезон, бүйірінде тігіссіз қалталармен, оның астында бүйірлеріне бірқалыпты көлемді қаптамалы қалталар тігіліп, бір жақты қатпарармен және қақпақтармен, олар жасырын түймелер мен ілмектер арқылы бекітіледі.

Бел сызығының артқы жағында жартылай комбинезон ені кемінде 3,0-4,0 см серпімді өріммен тартылады. Белге шетінен 0,1-0,7 см қос әрлеу тігістері бар 5-7 дана ілмектер тігіледі (өлшеміне байланысты). Ені кемінде 3,0 см, ұзындығы 9,0-10,0 см.

Алдыңғы жарты бөліктің тізе аймағында күшейткіш төсемдерімен және бүйірлік қадам тігістерінде төрт анатомиялық тігістер болады. Ойық тігістер 0,1 см әрлеу тігісімен күшейтілген. Жартылай комбинезонның артқы жартысында күшейтетін ойықты төсемдермен және ортаңғы тігіс аймағы болады.

Төменгі жағынан 14,0 см қашықтықта жылы төсемге тозаңнан қорғағыш орнатылып, бүйір тігістерінде және өріммен тартылған төменгі жағында түймелер тозаңнан қорғағыштарды толтыру және бекіту үшін қаптаманың бүйірінен бүйірлік қадамдық тігістер бойымен тігіледі. Шалбардың төменгі жағы тігіспен өңделеді.

Күрте мен шалбардың бүйір тігістері, иық, шынтақ тігістері тігу тігісінің артында жасалады. Барлық ойық кесінділері, иық тігістері, жеңдердің ойықтары ылғалдан қорғау үшін арнайы таспамен желімделген.

Парақшалар қалталарының шеттері, арқа кокетка тігістері, иық тігістері, жеңдердің ойықтары, шынтақ, тізе, жартылай комбинезонның артқы жартысы, баулар, белдіктер, отыру тігісі, шетінен 0,1-0,7 см қос әрлеу тігісімен тігілген. Қалталар, қалта беттері, ілмектер ұштарының арнайы жабдықта бекітпелері бар.

27. Футболка сипаттамасы:

1) қысқа жеңді мақта-матадан тігілген тоқыма жаймадан жасалған, мойнының астына ойығы жоғары зәйтүн түсті футболка. Сөреден, арқадан және қысқа жеңдерден тұрады. Мойын негізгі матаның түсіне екі қосымша серпімді тоқылған матадан жасалған. Сол жағында тігінен ұзартылған сегіз сәулесі бар ақ түсті жұлдыз түріндегі белгі бар, оның ортасында қызғылт сары түсті шеңберде негізі төменде көрсетілген көгілдір түсті тең жақты үшбұрыш орналасқан.

28. Бас киім сипаттамасы:

1) камуфляж түсті жазғы бас киім қалпақшасы алты сынадан, күнқағардан, ілгектен тұрады. Желдеткіш саңылаулары бар жоғарғы бөліктердегі сыналар. Алдыңғы қабырғаның ортасында көлемі 7,5 см. x 4,5 см велкро жапсырмаға эмблемасы бар кокарда орналастырылады.

Алдынан, ортасына Қазақстан Республикасы төтенше жағдайлар министрлігінің 2025 жылғы 14 мамырдағы №188 "Мемлекеттік өртке қарсы қызмет органдары қызметкерлерінің нысанды киімі мен Арнайы киім-кешектерінің тиесілілік нормаларын бекіту туралы" бұйрығына сәйкес алтын түстес кокарда орналастырылады;

2) малақай тығыздығы кемінде 240 г/м² болатын екі жақты қысқа қадалы мультикам үлгісімен камуфляж түсті жүннен жасалған екі қабатта жасалады.

Малақай төрт сынадан тұрады (екі алдыңғы және екі артқы). Әрлеу тігісі 5-жіпке төменгі жағынан 8-9 см. болады.

Малақайдың пішіні екі ойық тігіспен және бүйірлік тігістерді қатайту арқылы қалыптасады. Негізгі мата және астарлы мата – жүн (флис).

Малақайдың дизайны оны дулыға, балаклава, шарф-орамамен (снуд) және әр түрлі аксессуарлармен және гарнитуралармен киюге мүмкіндік береді.

29. Аяқ-киім сипаттамасы:

1) қара түсті ұзын қонышты жылы былғары бәтеңке. Аяқ киімнің ішіне кірдің, шаңның, ылғалдың түсуін болдырмайтын жартылай бітеу немесе бітеу клапаны бар биік қонышты бәтеңке, жұмсақ жиегі бар, табанында бекітудің құю әдісі.

Бәтеңке артқы сыртқы белдікке өтетін, астарлы және төсеме аралық бөлшектерді, сондай – ақ төменгі бөліктерден-негізгі ұлтарак, жартылай ұлтарак, басы, артқы, табаннан тұрады;

2) жазғы аяқ киім-бұл былғарыдан және тоқыма бұйымдарынан жасалған, жоғары дем алатын, динамикалық және спорттық дизайны бар, тігілген табанды қатайту әдісімен жасалған көп компонентті аралас аяқ киім.

Су өткізбейтін және дем алатын мембранамен жабдықталуы керек. Төсемнің барлық тігістері тігіс таспасымен тығыздалуы керек.

Аяқ киімнің табаны резеңке, екі компонентті полиуретанды сына, жастықшасы бар және сырғып кетпейтін болуы керек.

Үстіңгі Материал-тоқыма кірістірулері бар гидрофобты спилк былғары. Төсеу-мембранасы бар су өткізбейтін ламинат.

Шілтер жүйесіне 3 жұп пластикалық ілмектер, 2 жұп тұрақты ілмектер, Ілмек белдігі және жабыстырғыш кіреді.

Аяқ киімнің биіктігі (UK 8 өлшемі) – табаннан біліктің жоғарғы нүктесіне дейін шамамен 14 см.

Түсі - хаки (Ranger green).

30. Аксессуарлар сипаттамасы:

1) қара түсті бессаусақты жылы қолғап.

31. Жеңдік және төс айырым белгілерінің сипаттамасы:

1) жеңдегі белгілер дегеніміз стандартталған мата тігісті, өзара бейнесімен, мәтіндік жазбамен және түрлі түсті үйлесімімен ажыратылатын шеврондар. Сыртқы киімдердің сыртқы жағына тігіледі;

2) жең басталатын жердегі жоғарғы тігістен 12 см қашықтықта, әскери киімнің сол жақ жеңіне қалқан нысанында тігілетін Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігіне тиесілілігін көрсететін шеврон. Шеврон көлемі ұзындығы – 90 мм, ені – 75 мм.;

3) сол жеңнің сыртқы жағына тігілетін шеврон. Шевронның ішкі жиегі қоңыр түсті жиектікпен тігіледі. Орталық төсем қоңыр түстес бидай масағымен айшықталып сақиналанған. Шевронның ортасында қоңыр түсті доғал нысандағы жер шары орналасқан, параллель және меридиан екі шартты қоңыр түсті сызықпен белдеуленген, ортасында тігінен сегіз сәулелі қоңыр түсті созылған түрдегі жұлдыз, ортасында қоңыр түсті шеңберде төменгі негізімен қоңыр түсті тең қабырғалы үшбұрыш орналасқан. Жер шарының астында қалықтаған қыранның бейнесі орналасқан. Жоғарғы бөлігінде – "Қазақстан", төменгі бөлігінде – "ТЖМ" деген жазу бар. Жазулардың және қалықтаған қыранның сұлбалық бейнесінің түсі-қоңыр түстес. Шевронның жиегі қою қоңыр түспен орындалады. Әскери қызметшілердің киім-кешегіне арналған шевронның төсемі қою қоңыр түсті. Әскери қызметшінің әскери киіміне арналған шевронның төсемі негізгі матаның түсімен түстес болады. Жазудың түсі мен қалықтаған қыранның сұлбалық бейнесі жоғары басшы құрам үшін канительмен кестеленеді.

4) жеңнің жалғасқан жоғарғы тігісінен 12 см қашықтықта диаметрі 75 мм дөңгелек нысанда Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігінің аумақтық органына тиесілілігін білдіретін жеңдік белгі әскери киімнің оң жақ жеңіне (көйлекті қоспағанда) тігіледі. Жеңдік белгі шеңбер болады, сыртқы шеті қоңыр түсті жиектікпен тігіледі, шеңбердің ортасында айшықталған жер шары контурының бейнесі оның үстіне тігінен сегіз сәулелі қоңыр түсті созылған түрдегі жұлдыз, қоңыр түсті

шеңбердің ортасында төменгі негізімен қоңыр түсті тең қабырғалы үшбұрыш орналасқан. Жер шары контурының төменгі бөлігінде қалықтаған бүркіттің контуры қоңыр түстес, жер шарының ішкі контурының кеңістігі қоңыр түсті, бүркіт контурының ішкі кеңістігі қою қоңыр түсті. Қоңыр жиектің ішкі жағынан жоғарғы бөлікте шеңбердің периметрі бойынша "ТӨТЕНШЕ ЖАҒДАЙЛАР МИНИСТРЛІГІ" жазбасы, төменгі бөлігінде қызметкердің құрылымдық және аумақтық органдарға тиесілілігіне қарай "ОРТАЛЫҚ АППАРАТЫ" жазбасы болады. Қалықтаған бүркіт пен тиесілілік бойынша жазба арасында "ТЖМ" аббревиатурасы. Әскери қызметшінің әскери киіміне арналған жеңдік белгінің төсемі негізгі матаның түсімен түстес болады. Жазудың түсі мен қалықтаған қыранның сұлбалық бейнесі жоғары басшы құрам үшін қоңыр түсті канительмен кестеленеді.

4) тікбұрышты нысандағы кеуде жапсырмалары қоңыр түсті жайма матадан тігіледі. Жапсырмалардың ені - 3,5 см., ұзындығы - 13 см., тиісінше арнайы нысанды киімнің кеуде бөлігінде оң және сол жағынан тігіледі. Жапсырманың ішкі жиегі қоңыр түсті. Әріптер (сандар) қоңыр түсті, биіктігі бойынша өлшемдері 15 мм. Жазулар әріптермен, "Arial" қарпімен кестеленеді. Қызметшілердің киім-кешегіне арналған кеуде жапсырмасының төсемі негізгі мата түсінде болады.

32. Кокарда сипаттамасы:

1) бейсболкаға арналған кокарда жиектеп көмкерілген қою қоңыр түсті матадан жасалады. Кокарданың ортасында тігінен созылған сегіз сәулелі ақ түсті жұлдыз түрінде кестеленген белгі, ортасында қоңыр түсті шеңберде төменгі негізімен қоңыр түсті жапырақшалар түріндегі сәулелермен көмкерілген тең қабырғалы үшбұрыш орналасқан. Әйелдердің аға және орта басшы құрамының қызметкерлері бейсболкасына арналған кокарда қоңыр түстес жіп негізінде кестеленген, жұлдыз бен қыран – жібек, лавр бұтақтары - алтындатылған мишурадан жасалған, матаның тонына жіппен көмкерілген.

5-тарау. Әйелдердің кіші басшы және қатардағы құрамының арнайы нысанды киімі

5-сурет

33. Әйелдердің кіші басшы және қатардағы құрамының арнайы нысанды киімі:

- 1) жазғы арнайы нысанды киім;
- 2) қысқы арнайы нысанды киім;
- 3) бір түсті футболка;
- 4) қонышы қысқы жазғы аяқ киім;
- 5) қонышы ұзын жазғы аяқ киім;

- 6) қысқы аяқ киім;
- 7) жазғы бас киім;
- 8) қысқы бас киім;
- 9) балаклава.

34. Арнайы нысанды нысанды киім сипаттамасы:

Ауа температурасы + 20°C жоғары кезінде жазғы Арнайы нысанды форма киімі зәйтүн түсті футболка бейсболкамен киіледі;

8) жазғы арнайы нысанды киім куртеше және шалбардан тұрады. Тік силуэтті сыртқа шығарып киілетін күрте алты төрт тесік түймелері бар орталық ішкі борттық бекіткішпен; екінші ілмек жараланған кезде қолды бекітуге арналған. Көлбеу кіріктірілген сызығы бар парақшаға төс ойық қалталарымен тігісті (иінішті) бөліктер. Қалталар тоқыма бекіткішіне бекітіледі (бекіткіштің жұмсақ жағы жапырақшалардың ішкі жағына реттеледі). Ені 3,0 см өрілген ұстағыштары бар қалталар.

Жапырақшалардың жоғарғы шеті бөліктің төменгі бөлігімен тігістің (иінішті) басып тігілген тігісіне енеді. Иініш сызығы бойынша төсбелгілерді бекіту үшін өлшемі 13.5*3 см тоқыма бекіткіштер орнатылды.

Белге дейін төселген бөліктер. Бөліктердің астарында түймелермен бекітілген екі қалта бар.

Артқы жағы иықтан түбіне дейін кесілген бүйір бөліктері бар, жоғарғы бөлігінде жауырын аймағында қосымша қозғалыс еркіндігі үшін тереңдігі кемінде 3,0 см бүктемелер салынған. Бел сызығы бойымен бүйір тігістерге белдің көлемін реттейтін екі түймеге ілмекпен бекітілген бұйра ілмектер тігіледі.

Жеңдер трапеция тәрізді күшейткіш төсемдері бар шынтақ аймағында тігілген, екі тігісті. Жеңнің жоғарғы бөлігінің төменгі жағында түймеге ілмекпен бекітілген пата орналасқан. Пата төменгі жағындағы жеңнің көлемін үш төрт тесік түймемен реттейді. Патаның дайын ені 6 см.

Екі жеңнің сыртқы жағында жеңді ойықпен жалғау тігісінен 12,0 см қашықтықта жеңдік белгілер мен әскер тектеріне жататын белгілерді орнату үшін ені 81 мм ұзындығы 90 мм тоқыма бекіткіштер (ілмектер) тігілген.

Артқы жағында және бөлікте бүйір тігістің екі жағындағы қолтық деңгейінен төмен, сондай-ақ төменгі және жоғарғы жеңдерде бір-бірден ілмектер түрінде бір желдеткіш өңделеді. Қолтық астындағы жеңдерді тігу тігісі еркін қозғалу үшін ілмекті бекітеді.

Тік жаға сол жағында дөңесті тоқыма бекіткішіне тірек және ашық күйінде тірек ілгегін бекітуге арналған қосымша реттелген тоқыма бекіткішіне бекітіледі;

1) алдыңғы жартысының кесінді бөлігінде бүйір қалталары бар тігілген белбеуі бар шалбар, одан төмен бүйір тігістерінің бойымен екі жасырын ілмектер мен түймелерге түймеленетін клапандары бар бір жақты бүктемелері бар көлемді жапсырма қалталар

тігілген. Орындық тігісінің екі жағындағы артқы жартысында екі жасырын ілмектер мен түймелерге жасырын ілмекпен бекітілген бұйра клапандары бар парақшасы бар кесілген қалталар өңделеді.

Бүйірлеріндегі белдік серпімді өрімге тартылады. Белдікте өлшеміне қарай шетінен 0,15 және 0,65 см қос әрлеу тігістері бар 5-7 ілмек тігілген.

Тізе аймағында күшейткіш төсемдері бар алдыңғы жартылар және төрт анатомиялық дартс. Ортаңғы тігіс аймағында бұйра пішінді күшейткіш төсемдері бар артқы жартылар. Алдыңғы және артқы жартысында орындық тігісінің екі жағында ілмектер түрінде бір желдеткіш тесік жасалады.

Шалбар ортаңғы тігісте төрт ілмекпен және түймемен бекітіледі, олардың бірі белбеуде орналасқан. Шалбардың төменгі жағы тігіспен өңделеді. Шалбардың төменгі жағында бүйір тігістерде штрипка рөлін атқаратын ойықтары бар серпімді таспа тігілген. Штрипкаларды бекітуге арналған түймелер шалбардың ішкі жағынан бүйір және қадамдық тігістер бойымен тігілген.

Күрте мен шалбардың бүйір тігістері, иық, шынтақ тігістері тігіс тігісімен жасалады. Жағаның шеттері, жапырақша қалтасы, күртешенің бүйірлері, Арқаның бүйір бөліктері, бұйра құлақшалар, иық тігістері, жеңдердің қолтықтары, паталар, шынтақ, тізе, шалбардың артқы жартысы, белбеулер, клапандар, ілмектер, отыру тігісі, шетінен 0,1-0,7 см Қос әрлеу тігісімен тігілген. Барлық тігістер 1 сантиметрде 3 тігіс болуы керек, қалталардың ұштары, артқы бүктелген клапандар, белбеудегі ілмектер арнайы жабдықта бекітілген;

2) күрте ұзартылған, тік жағалы түзу силуэтті; капюшоны бар, алдыңғы ұштары тік жағаға өңделген арнайы қалталарда бекітілген текстильді бекіткіштерге түймеленеді.

Екі сырғытпасымен №8 тракторлы замогы бар орталық бүйірлік ілгегі бар күрте. Оның үстіне жағаның шеттері бүйір бойымен ені 8,0 см желден қорғайтын штангамен 6 ілмек пен төрт жасырын ілмек бар тесілген түймелер. Екінші ілмек жарақат алған кезде қолды бекітуге арналған. Ілмектер арасындағы қашықтық бойына байланысты.

Күрте бөліктері тігіспен (кокеткамен), төсбелгі тәрізді қиғаш қалталары жапырақшаға салынған. Қалталар тоқыма бекіткішке түймеленеді (бекіткіштің жұмсақ жағы жапырақшалардың ішкі жағына реттеледі). Қалталар ені 3,0 см өрілген ұстағыштармен, бөліктердегі тігістерді (кокетканы) тігу сызығы бойынша төсбелгілерді бекіту үшін 13,5*3,0 см тоқыма бекіткіштер орнатылды.

Күртенің артқы жағы тігісті тігіспен (кокеткамен), тігістің (кокетканың) бойына шетінен 0,1-0,7 см қос әрлеу тігістерімен тігілген.

Жеңдер тігілген, екі тігісті, сынамалы жапсырмалары бар және трапеция тәрізді күшейткіш төсемдері бар. Жеңдердің жоғарғы бөлігінің төменгі жағында түймеге ілмекпен бекітілген бұйра паталар орнатылған. Патадағы ілмектер жарақат алған кезде қолды бекітуге арналған. Төсемнің төменгі жағында ені кемінде 9,0 см пульсниктерге тоқылған тоқылған жеңдер бар.

Екі жеңнің сыртқы жағында жеңді ойықпен жалғау тігісінен 12,0 см қашықтықта жеңдік белгілер мен әскер тектеріне жататын белгілерді орнату үшін ені 81 мм ұзындығы 90 мм тоқыма бекіткіштер (ілмектер) тігілген.

Күртенің астары жылы, белден төмен кесілген. Артқы бөліктің және бөліктердің жоғарғы бөлігі тоқыма матадан (флистен), жеңдері мен төменгі бөлігі астар матасынан жасалған. Бел деңгейінде желден қорғайтын белбеу (әрлеу матасынан жасалған бүктелген бөлік) жасалған, төменгі жағынан ені кемінде 3,0 см серпімді өрімге тартылып, алдынан тоқыма бекіткішке түймеленеді.

Сол жақ бөліктің астарында ілмек және түймеге бекітілген жапсырмасы бар қалта орнатылған.

Капюшон жылы, тұтас бөліктен тұратын күнқағарымен, алынбалы-салынбалы күртешенің мойнына жолақпен жабылған сырғытпамен бекітілген. Алдыңғы мойын сызығындағы капюшонның көлемі серпімді өріммен және екі бекіткішпен реттеледі. Капюшонның астары және жағаның тік ішкі жағы тоқыма матадан (флис) жасалған. Желке бөлігінде капюшонның көлемі патамен және тоқыма бекіткішпен реттеледі.

Жағаның шетінде екі жағынан капюшонды бекіту үшін тоқыма бекіткішке жасырын бекітпесі бар серпімді паталар тігілген.

Жылдың суық мезгілінде әскери қызметшінің мойнын қорғауға арналған, тоқыма жағалы алынбалы-салынбалы манишкасы бар күрте. Манишка күртеге бекітіліп, алдыңғы жиегіне сырғытпамен бекітіледі;

3) шалбар (жартылай комбинезон) іші жылы тоқыма матамен (флиспен), бел сызығына дейін, екі сырғытпасы бар орталық сырғытпа ілгегі бар. Жартылай комбинезонның алдыңғы және артқы жартысы ішкі жағынан астарлы матадан. Ені кемінде 4,0 см белдіктер ішінара серпімді өрімді кірістірумен, алдыңғы жағынан фастекс ілмектеріне бекітіледі.

Парақшаға бүйір, ойық қалталары бар жартылай комбинезон, оның астыңғы жағында екі ілмек пен түймеге жасырын бекіткішпен бекітілген бір жақты бүктемелері мен клапандары бар көлемді жапсырма қалталар реттелген.

Жарты комбинезон, бүйірінде тігіссіз қалталармен, оның астында бүйірлеріне бірқалыпты көлемді қаптамалы қалталар тігіліп, бір жақты қатпарармен және қақпақтармен, олар жасырын түймелер мен ілмектер арқылы бекітіледі.

Бел сызығының артқы жағында жартылай комбинезон ені кемінде 3,0-4,0 см серпімді өріммен тартылады. Белге шетінен 0,1-0,7 см қос әрлеу тігістері бар 5-7 дана ілмектер тігіледі (өлшеміне байланысты). Ені кемінде 3,0 см, ұзындығы 9,0-10,0 см.

Алдыңғы жарты бөліктің тізе аймағында күшейткіш төсемдерімен және бүйірлік кадам тігістерінде төрт анатомиялық тігістер болады. Ойық тігістер 0,1 см әрлеу тігісімен күшейтілген. Жартылай комбинезонның артқы жартысында күшейтетін ойықты төсемдермен және ортаңғы тігіс аймағы болады.

Төменгі жағынан 14,0 см қашықтықта жылы төсемге тозаңнан қорғағыш орнатылып, бүйір тігістерінде және өріммен тартылған төменгі жағында түймелер тозаңнан қорғағыштарды толтыру және бекіту үшін қаптаманың бүйірінен бүйірлік қадамдық тігістер бойымен тігіледі. Шалбардың төменгі жағы тігіспен өңделеді.

Күрте мен шалбардың бүйір тігістері, иық, шынтақ тігістері тігу тігісінің артында жасалады. Барлық ойық кесінділері, иық тігістері, жеңдердің ойықтары ылғалдан қорғау үшін арнайы таспамен желімделген.

Парақшалар қалталарының шеттері, арқа кокетка тігістері, иық тігістері, жеңдердің ойықтары, шынтақ, тізе, жартылай комбинезонның артқы жартысы, баулар, белдіктер, отыру тігісі, шетінен 0,1-0,7 см қос әрлеу тігісімен тігілген. Қалталар, қалта беттері, ілмектер ұштарының арнайы жабдықта бекітпелері бар.

35. Футболка сипаттамасы:

1) қысқа жеңді мақта-матадан тігілген тоқыма жаймадан жасалған, мойнының астына ойығы жоғары зәйтүн түсті футболка. Сөреден, арқадан және қысқа жеңдерден тұрады. Мойын негізгі матаның түсіне екі қосымша серпімді тоқылған матадан жасалған. Сол жағында тігінен ұзартылған сегіз сәулесі бар ақ түсті жұлдыз түріндегі белгі бар, оның ортасында қызғылт сары түсті шеңберде негізі төменде көрсетілген көгілдір түсті тең жақты үшбұрыш орналасқан.

36. Бас киім сипаттамасы:

1) камуфляж түсті жазғы бас киім қалпақшасы алты сынадан, күнқағардан, ілгектен тұрады. Желдеткіш саңылаулары бар жоғарғы бөліктердегі сыналар. Алдыңғы қабырғаның ортасында көлемі 7,5 см. x 4,5 см велкро жапсырмаға эмблемасы бар кокарда орналастырылады.

Алдынан, ортасына Қазақстан Республикасы төтенше жағдайлар министрлігінің 2025 жылғы 14 мамырдағы №188 "Мемлекеттік өртке қарсы қызмет органдары қызметкерлерінің нысанды киімі мен Арнайы киім-кешектерінің тиесілілік нормаларын бекіту туралы" бұйрығына сәйкес алтын түстес кокарда орналастырылады;

2) малақай тығыздығы кемінде 240 г/м² болатын екі жақты қысқа қадалы мультикам үлгісімен камуфляж түсті жүннен жасалған екі қабатта жасалады.

Малақай төрт сынадан тұрады (екі алдыңғы және екі артқы). Әрлеу тігісі 5-жіпке төменгі жағынан 8-9 см. болады.

Малақайдың пішіні екі ойық тігіспен және бүйірлік тігістерді қатайту арқылы қалыптасады. Негізгі мата және астарлы мата – жүн (флис).

Малақайдың дизайны оны дулыға, балаклава, шарф-орамамен (снуд) және әр түрлі аксессуарлармен және гарнитурамен киюге мүмкіндік береді.

37. Аяқ-киім сипаттамасы:

1) қара түсті ұзын қонышты жылы былғары бәтеңке. Аяқ киімнің ішіне кірдің, шаңның, ылғалдың түсуін болдырмайтын жартылай бітеу немесе бітеу клапаны бар биік қонышты бәтеңке, жұмсақ жиегі бар, табанында бекітудің құю әдісі.

Бәтеңке артқы сыртқы белдікке өтетін, астарлы және төсеме аралық бөлшектерді, сондай – ақ төменгі бөліктерден-негізгі ұлтарак, жартылай ұлтарак, басы, артқы, табаннан тұрады;

2) жазғы аяқ киім-бұл былғарыдан және тоқыма бұйымдарынан жасалған, жоғары дем алатын, динамикалық және спорттық дизайны бар, тігілген табанды қатайту әдісімен жасалған көп компонентті аралас аяқ киім.

Су өткізбейтін және дем алатын мембранамен жабдықталуы керек. Төсемнің барлық тігістері тігіс таспасымен тығыздалуы керек.

Аяқ киімнің табаны резеңке, екі компонентті полиуретанды сына, жастықшасы бар және сырғып кетпейтін болуы керек.

Үстіңгі Материал-тоқыма кірістірулері бар гидрофобты спилк былғары. Төсеу-мембранасы бар су өткізбейтін ламинат.

Шілтер жүйесіне 3 жұп пластикалық ілмектер, 2 жұп тұрақты ілмектер, Ілмек белдігі және жабыстырғыш кіреді.

Аяқ киімнің биіктігі (UK 8 өлшемі) – табаннан біліктің жоғарғы нүктесіне дейін шамамен 14 см.

Түсі - хаки (Ranger green).

38. Аксессуарлар сипаттамасы:

1) қара түсті бессаусақты жылы қолғап.

39. Жеңдік және төс айырым белгілерінің сипаттамасы:

1) жеңдегі белгілер дегеніміз стандартталған мата тігісті, өзара бейнесімен, мәтіндік жазбамен және түрлі түсті үйлесімімен ажыратылатын шеврондар. Сыртқы киімдердің сыртқы жағына тігіледі;

2) жең басталатын жердегі жоғарғы тігістен 12 см қашықтықта, әскери киімнің сол жақ жеңіне қалқан нысанында тігілетін Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігіне тиесілілігін көрсететін шеврон. Шеврон көлемі ұзындығы – 90 мм, ені – 75 мм.;

3) сол жеңнің сыртқы жағына тігілетін шеврон. Шевронның ішкі жиегі қоңыр түсті жиектікпен тігіледі. Орталық төсем қоңыр түстес бидай масағымен айшықталып сақиналанған. Шевронның ортасында қоңыр түсті доғал нысандағы жер шары орналасқан, параллель және меридиан екі шартты қоңыр түсті сызықпен белдеуленген, ортасында тігінен сегіз сәулелі қоңыр түсті созылған түрдегі жұлдыз, ортасында қоңыр түсті шеңберде төменгі негізімен қоңыр түсті тең қабырғалы үшбұрыш орналасқан. Жер шарының астында қалықтаған қыранның бейнесі орналасқан. Жоғарғы бөлігінде – "Қазақстан", төменгі бөлігінде – "ТЖМ" деген жазу бар. Жазулардың және қалықтаған қыранның сұлбалық бейнесінің түсі-қоңыр түстес. Шевронның жиегі қою қоңыр түспен орындалады. Әскери қызметшілердің киім-кешегіне арналған шевронның төсемі қою

қоңыр түсті. Әскери қызметшінің әскери киіміне арналған шевронның төсемі негізгі матаның түсімен түстес болады. Жазудың түсі мен қалықтаған қыранның сұлбалық бейнесі жоғары басшы құрам үшін канительмен кестеленеді.

4) жеңнің жалғасқан жоғарғы тігісінен 12 см қашықтықта диаметрі 75 мм дөңгелек нысанда Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігінің аумақтық органына тиесілілігін білдіретін жеңдік белгі әскери киімнің оң жақ жеңіне (көйлекті қоспағанда) тігіледі. Жеңдік белгі шеңбер болады, сыртқы шеті қоңыр түсті жиектікпен тігіледі, шеңбердің ортасында айшықталған жер шары контурының бейнесі оның үстіне тігінен сегіз сәулелі қоңыр түсті созылған түрдегі жұлдыз, қоңыр түсті шеңбердің ортасында төменгі негізімен қоңыр түсті тең қабырғалы үшбұрыш орналасқан. Жер шары контурының төменгі бөлігінде қалықтаған бүркіттің контуры қоңыр түстес, жер шарының ішкі контурының кеңістігі қоңыр түсті, бүркіт контурының ішкі кеңістігі қою қоңыр түсті. Қоңыр жиектің ішкі жағынан жоғарғы бөлікте шеңбердің периметрі бойынша "ТӨТЕНШЕ ЖАҒДАЙЛАР МИНИСТРЛІГІ" жазбасы, төменгі бөлігінде қызметкердің құрылымдық және аумақтық органдарға тиесілілігіне қарай "ОРТАЛЫҚ АППАРАТЫ" жазбасы болады. Қалықтаған бүркіт пен тиесілілік бойынша жазба арасында "ТЖМ" аббревиатурасы. Әскери қызметшінің әскери киіміне арналған жеңдік белгінің төсемі негізгі матаның түсімен түстес болады. Жазудың түсі мен қалықтаған қыранның сұлбалық бейнесі жоғары басшы құрам үшін қоңыр түсті канительмен кестеленеді.

5) тікбұрышты нысандағы кеуде жапсырмалары қоңыр түсті жайма матадан тігіледі. Жапсырмалардың ені - 3,5 см., ұзындығы - 13 см., тиісінше арнайы нысанды киімнің кеуде бөлігінде оң және сол жағынан тігіледі. Жапсырманың ішкі жиегі қоңыр түсті. Әріптер (сандар) қоңыр түсті, биіктігі бойынша өлшемдері 15 мм. Жазулар әріптермен, "Arial" қарпімен кестеленеді. Қызметшілердің киім-кешегіне арналған кеуде жапсырмасының төсемі негізгі мата түсінде болады.

40. Кокарда сипаттамасы:

1) бейсболкаға арналған кокарда жиектеп көмкерілген қою қоңыр түсті матадан жасалады. Кокарданың ортасында тігінен созылған сегіз сәулелі ақ түсті жұлдыз түрінде кестеленген белгі, ортасында қоңыр түсті шеңберде төменгі негізімен қоңыр түсті жапырақшалар түріндегі сәулелермен көмкерілген тең қабырғалы үшбұрыш орналасқан. Әйелдердің кіші басшы және қатардағы құрамының қызметкерлері бейсболкасына арналған кокарда қоңыр түстес жіп негізінде кестеленген, жұлдыз бен қыран – жібек, лавр бұтақтары - алтындатылған мишурадан жасалған, матаның тонына жіппен көмкерілген.

6-тарау. Азаматтық қорғау органдарының орталық аппаратының, ведомствосының және аумақтық бөлімшелерінің әскери қызметшілеріне арналған арнайы нысанды киім

6-сурет

41. Азаматтық қорғау органдарының орталық аппаратының, ведомствосының және аумақтық бөлімшелерінің әскери қызметшілеріне арналған арнайы нысанды киімі:

- 1) жазғы арнайы нысанды киім;
- 2) қысқы арнайы нысанды киім;
- 3) бір түсті футболка;
- 4) қонышы қысқы жазғы аяқ киім;
- 5) қонышы ұзын жазғы аяқ киім;
- 6) қысқы аяқ киім;
- 7) жазғы бас киім;
- 8) қысқы бас киім;
- 9) балаклава.

42. Арнайы нысанды нысанды киім сипаттамасы:

Ауа температурасы + 20°C жоғары кезінде жазғы Арнайы нысанды форма киімі зәйтүн түсті футболка бейсболкамен киіледі;

9) жазғы арнайы нысанды киім куртеше және шалбардан тұрады. Тік силуэтті сыртқа шығарып киілетін күрте алты төрт тесік түймелері бар орталық ішкі борттық бекіткішпен; екінші ілмек жараланған кезде қолды бекітуге арналған. Көлбеу кіріктірілген сызығы бар парақшаға төс ойық қалталарымен тігісті (иінішті) бөліктер. Қалталар тоқыма бекіткішіне бекітіледі (бекіткіштің жұмсақ жағы жапырақшалардың ішкі жағына реттеледі). Ені 3,0 см өрілген ұстағыштары бар қалталар.

Жапырақшалардың жоғарғы шеті бөліктің төменгі бөлігімен тігістің (иінішті) басып тігілген тігісіне енеді. Иініш сызығы бойынша төсбелгілерді бекіту үшін өлшемі 13.5*3 см тоқыма бекіткіштер орнатылды.

Белге дейін төселген бөліктер. Бөліктердің астарында түймелермен бекітілген екі қалта бар.

Артқы жағы иықтан түбіне дейін кесілген бүйір бөліктері бар, жоғарғы бөлігінде жауырын аймағында қосымша қозғалыс еркіндігі үшін тереңдігі кемінде 3,0 см бүктемелер салынған. Бел сызығы бойымен бүйір тігістерге белдің көлемін реттейтін екі түймеге ілмекпен бекітілген бұйра ілмектер тігіледі.

Жеңдер трапеция тәрізді күшейткіш төсемдері бар шынтақ аймағында тігілген, екі тігісті. Жеңнің жоғарғы бөлігінің төменгі жағында түймеге ілмекпен бекітілген пата орналасқан. Пата төменгі жағындағы жеңнің көлемін үш төрт тесік түймемен реттейді. Патаның дайын ені 6 см.

Екі жеңнің сыртқы жағында жеңді ойықпен жалғау тігісінен 12,0 см қашықтықта жеңдік белгілер мен әскер тектеріне жататын белгілерді орнату үшін ені 81 мм ұзындығы 90 мм тоқыма бекіткіштер (ілмектер) тігілген.

Артқы жағында және бөлікте бүйір тігістің екі жағындағы қолтық деңгейінен төмен, сондай-ақ төменгі және жоғарғы жеңдерде бір-бірден ілмектер түрінде бір желдеткіш өңделеді. Қолтық астындағы жеңдерді тігу тігісі еркін қозғалу үшін ілмекті бекітеді.

Тік жаға сол жағында дөңесті тоқыма бекіткішіне тірек және ашық күйінде тірек ілгегін бекітуге арналған қосымша реттелген тоқыма бекіткішіне бекітіледі;

1) алдыңғы жартысының кесінді бөлігінде бүйір қалталары бар тігілген белбеуі бар шалбар, одан төмен бүйір тігістерінің бойымен екі жасырын ілмектер мен түймелерге түймеленетін клапандары бар бір жақты бүктемелері бар көлемді жапсырма қалталар тігілген. Орындық тігісінің екі жағындағы артқы жартысында екі жасырын ілмектер мен түймелерге жасырын ілмекпен бекітілген бұйра клапандары бар парақшасы бар кесілген қалталар өңделеді.

Бүйірлеріндегі белдік серпімді өрімге тартылады. Белдікте өлшеміне қарай шетінен 0,15 және 0,65 см қос әрлеу тігістері бар 5-7 ілмек тігілген.

Тізе аймағында күшейткіш төсемдері бар алдыңғы жартылар және төрт анатомиялық дартс. Ортаңғы тігіс аймағында бұйра пішінді күшейткіш төсемдері бар артқы жартылар. Алдыңғы және артқы жартысында орындық тігісінің екі жағында ілмектер түрінде бір желдеткіш тесік жасалады.

Шалбар ортаңғы тігісте төрт ілмекпен және түймемен бекітіледі, олардың бірі белбеуде орналасқан. Шалбардың төменгі жағы тігіспен өңделеді. Шалбардың төменгі жағында бүйір тігістерде штрипка рөлін атқаратын ойықтары бар серпімді таспа тігілген. Штрипкаларды бекітуге арналған түймелер шалбардың ішкі жағынан бүйір және қадамдық тігістер бойымен тігілген.

Күрте мен шалбардың бүйір тігістері, иық, шынтақ тігістері тігіс тігісімен жасалады. Жағаның шеттері, жапырақша қалтасы, күртешенің бүйірлері, Арқаның бүйір бөліктері, бұйра құлақшалар, иық тігістері, жеңдердің қолтықтары, паталар, шынтақ, тізе, шалбардың артқы жартысы, белбеулер, клапандар, ілмектер, отыру тігісі, шетінен 0,1-0,7 см Қос әрлеу тігісімен тігілген. Барлық тігістер 1 сантиметрде 3 тігіс болуы керек, қалталардың ұштары, артқы бүктелген клапандар, белбеудегі ілмектер арнайы жабдықта бекітілген;

2) күрте ұзартылған, тік жағалы түзу силуэтті; капюшоны бар, алдыңғы ұштары тік жағаға өңделген арнайы қалталарда бекітілген текстильді бекіткіштерге түймеленеді.

Екі сырғытпасымен №8 тракторлы замогы бар орталық бүйірлік ілгегі бар күрте. Оның үстіне жағаның шеттері бүйір бойымен ені 8,0 см желден қорғайтын штангамен 6 ілмек пен төрт жасырын ілмек бар тесілген түймелер. Екінші ілмек жарақат алған кезде қолды бекітуге арналған. Ілмектер арасындағы қашықтық бойына байланысты.

Күрте бөліктері тігіспен (кокеткамен), төсбелгі тәрізді қиғаш қалталары жапырақшаға салынған. Қалталар тоқыма бекіткішке түймеленеді (бекіткіштің жұмсақ жағы жапырақшалардың ішкі жағына реттеледі). Қалталар ені 3,0 см өрілген ұстағыштармен, бөліктердегі тігістерді (кокетканы) тігу сызығы бойынша төсбелгілерді бекіту үшін 13,5*3,0 см тоқыма бекіткіштер орнатылды.

Күртенің артқы жағы тігісті тігіспен (кокеткамен), тігістің (кокетканың) бойына шетінен 0,1-0,7 см қос әрлеу тігістерімен тігілген.

Жеңдер тігілген, екі тігісті, сынамалы жапсырмалары бар және трапеция тәрізді күшейткіш төсемдері бар. Жеңдердің жоғарғы бөлігінің төменгі жағында түймеге ілмекпен бекітілген бұйра паталар орнатылған. Патадағы ілмектер жарақат алған кезде қолды бекітуге арналған. Төсемнің төменгі жағында ені кемінде 9,0 см пульсниктерге тоқылған тоқылған жеңдер бар.

Екі жеңнің сыртқы жағында жеңді ойықпен жалғау тігісінен 12,0 см қашықтықта жеңдік белгілер мен әскер тектеріне жататын белгілерді орнату үшін ені 81 мм ұзындығы 90 мм тоқыма бекіткіштер (ілмектер) тігілген.

Күртенің астары жылы, белден төмен кесілген. Артқы бөліктің және бөліктердің жоғарғы бөлігі тоқыма матадан (флистен), жеңдері мен төменгі бөлігі астар матасынан жасалған. Бел деңгейінде желден қорғайтын белбеу (әрлеу матасынан жасалған бүктелген бөлік) жасалған, төменгі жағынан ені кемінде 3,0 см серпімді өрімге тартылып, алдынан тоқыма бекіткішке түймеленеді.

Сол жақ бөліктің астарында ілмек және түймеге бекітілген жапсырмасы бар қалта орнатылған.

Капюшон жылы, тұтас бөліктен тұратын күнқағарымен, алынбалы-салынбалы күртешенің мойнына жолақпен жабылған сырғытпамен бекітілген. Алдыңғы мойын

сызығындағы капюшонның көлемі серпімді өріммен және екі бекіткішпен реттеледі. Капюшонның астары және жағаның тік ішкі жағы тоқыма матадан (флис) жасалған. Желке бөлігінде капюшонның көлемі патамен және тоқыма бекіткішпен реттеледі.

Жағаның шетінде екі жағынан капюшонды бекіту үшін тоқыма бекіткішке жасырын бекітпесі бар серпімді паталар тігілген.

Жылдың суық мезгілінде әскери қызметшінің мойнын қорғауға арналған, тоқыма жағалы алынбалы-салынбалы манишкасы бар күрте. Манишка күртеге бекітіліп, алдыңғы жиегіне сырғытпамен бекітіледі;

3) шалбар (жартылай комбинезон) іші жылы тоқыма матамен (флиспен), бел сызығына дейін, екі сырғытпасы бар орталық сырғытпа ілгегі бар. Жартылай комбинезонның алдыңғы және артқы жартысы ішкі жағынан астарлы матадан. Ені кемінде 4,0 см белдіктер ішінара серпімді өрімді кірістірумен, алдыңғы жағынан фастекс ілмектеріне бекітіледі.

Парақшаға бүйір, ойық қалталары бар жартылай комбинезон, оның астыңғы жағында екі ілмек пен түймеге жасырын бекіткішпен бекітілген бір жақты бүктемелері мен клапандары бар көлемді жапсырма қалталар реттелген.

Бел сызығының артқы жағында жартылай комбинезон ені кемінде 3,0-4,0 см серпімді өріммен тартылады. Белге шетінен 0,1-0,7 см қос әрлеу тігістері бар 5-7 дана ілмектер тігіледі (өлшеміне байланысты). Ені кемінде 3,0 см, ұзындығы 9,0-10,0 см.

Алдыңғы жарты бөліктің тізе аймағында күшейткіш төсемдерімен және бүйірлік кадам тігістерінде төрт анатомиялық тігістер болады. Ойық тігістер 0,1 см әрлеу тігісімен күшейтілген. Жартылай комбинезонның артқы жартысында күшейтетін ойықты төсемдермен және ортаңғы тігіс аймағы болады.

Төменгі жағынан 14,0 см қашықтықта жылы төсемге тозаңнан қорғағыш орнатылып, бүйір тігістерінде және өріммен тартылған төменгі жағында түймелер тозаңнан қорғағыштарды толтыру және бекіту үшін қаптаманың бүйірінен бүйірлік кадамдық тігістер бойымен тігіледі. Шалбардың төменгі жағы тігіспен өңделеді.

Күрте мен шалбардың бүйір тігістері, иық, шынтақ тігістері тігу тігісінің артында жасалады. Барлық ойық кесінділері, иық тігістері, жеңдердің ойықтары ылғалдан қорғау үшін арнайы таспамен желімделген.

Парақшалар қалталарының шеттері, арқа кокетка тігістері, иық тігістері, жеңдердің ойықтары, шынтақ, тізе, жартылай комбинезонның артқы жартысы, баулар, белдіктер, отыру тігісі, шетінен 0,1-0,7 см қос әрлеу тігісімен тігілген. Қалталар, қалта беттері, ілмектер ұштарының арнайы жабдықта бекітпелері бар.

43. Футболка сипаттамасы:

1) қысқа жеңді мақта-матадан тігілген тоқыма жаймадан жасалған, мойнының астына ойығы жоғары зәйтүн түсті футболка. Сөреден, арқадан және қысқа жеңдерден тұрады. Мойын негізгі матаның түсіне екі қосымша серпімді тоқылған матадан жасалған. Сол жағында тігінен ұзартылған сегіз сәулесі бар ақ түсті жұлдыз түріндегі

белгі бар, оның ортасында қызғылт сары түсті шеңберде негізі төменде көрсетілген көгілдір түсті тең жақты үшбұрыш орналасқан.

44. Бас киім сипаттамасы:

1) камуфляж түсті жазғы бас киім қалпақшасы алты сынадан, күнқағардан, ілгектен тұрады. Желдеткіш саңылаулары бар жоғарғы бөліктердегі сыналар. Алдыңғы қабырғаның ортасында көлемі 7,5 см. х 4,5 см велкро жапстырмаға эмблемасы бар кокарда орналастырылады.

Алдынан, ортасына Қазақстан Республикасы төтенше жағдайлар министрлігінің 2025 жылғы 14 мамырдағы №188 "Мемлекеттік өртке қарсы қызмет органдары қызметкерлерінің нысанды киімі мен Арнайы киім-кешектерінің тиесілілік нормаларын бекіту туралы" бұйрығына сәйкес алтын түстес кокарда орналастырылады;

2) малақай тығыздығы кемінде 240 г/м² болатын екі жақты қысқа қадалы мультикам үлгісімен камуфляж түсті жүннен жасалған екі қабатта жасалады.

Малақай төрт сынадан тұрады (екі алдыңғы және екі артқы). Әрлеу тігісі 5-жіпке төменгі жағынан 8-9 см. болады.

Малақайдың пішіні екі ойық тігіспен және бүйірлік тігістерді қатайту арқылы қалыптасады. Негізгі мата және астарлы мата – жүн (флис).

Малақайдың дизайны оны дулыға, балаклава, шарф-орамамен (снуд) және әр түрлі аксессуарлармен және гарнитурамен киюге мүмкіндік береді.

45. Аяқ-киім сипаттамасы:

1) кара түсті ұзын қонышты жылы былғары бәтеңке. Аяқ киімнің ішіне кірдің, шаңның, ылғалдың түсуін болдырмайтын жартылай бітеу немесе бітеу клапаны бар биік қонышты бәтеңке, жұмсақ жиегі бар, табанында бекітудің құю әдісі.

Бәтеңке артқы сыртқы белдікке өтетін, астарлы және төсеме аралық бөлшектерді, сондай – ақ төменгі бөліктерден-негізгі ұлтарак, жартылай ұлтарак, басы, артқы, табаннан тұрады;

2) жазғы аяқ киім-бұл былғарыдан және тоқыма бұйымдарынан жасалған, жоғары дем алатын, динамикалық және спорттық дизайны бар, тігілген табанды қатайту әдісімен жасалған көп компонентті аралас аяқ киім.

Су өткізбейтін және дем алатын мембранамен жабдықталуы керек. Төсемнің барлық тігістері тігіс таспасымен тығыздалуы керек.

Аяқ киімнің табаны резеңке, екі компонентті полиуретанды сына, жастықшасы бар және сырғып кетпейтін болуы керек.

Үстіңгі Материал-тоқыма кірістірулері бар гидрофобты спилк былғары. Төсеу-мембранасы бар су өткізбейтін ламинат.

Шілтер жүйесіне 3 жұп пластикалық ілмектер, 2 жұп тұрақты ілмектер, Ілмек белдігі және жабыстырғыш кіреді.

Аяқ киімнің биіктігі (UK 8 өлшемі) – табаннан біліктің жоғарғы нүктесіне дейін шамамен 14 см.

Түсі - хаки (Ranger green).

46. Аксессуарлар сипаттамасы:

1) қара түсті бессаусақты жылы қолғап.

47. жеңдік және төс айырым белгілерінің сипаттамасы:

1) жеңдегі белгілер дегеніміз стандартталған мата тігісті, өзара бейнесімен, мәтіндік жазбамен және түрлі түсті үйлесімімен ажыратылатын шеврондар. Сыртқы киімдердің сыртқы жағына тігіледі;

2) жең басталатын жердегі жоғарғы тігістен 12 см қашықтықта, әскери киімнің сол жақ жеңіне қалқан нысанында тігілетін Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігіне тиесілілігін көрсететін шеврон. Шеврон көлемі ұзындығы – 90 мм, ені – 75 мм.;

3) сол жеңнің сыртқы жағына тігілетін шеврон. Шевронның ішкі жиегі қоңыр түсті жиектікпен тігіледі. Орталық төсем қоңыр түстес бидай масағымен айшықталып сақиналанған. Шевронның ортасында қоңыр түсті доғал нысандағы жер шары орналасқан, параллель және меридиан екі шартты қоңыр түсті сызықпен белдеуленген, ортасында тігінен сегіз сәулелі қоңыр түсті созылған түрдегі жұлдыз, ортасында қоңыр түсті шеңберде төменгі негізімен қоңыр түсті тең қабырғалы үшбұрыш орналасқан. Жер шарының астында қалықтаған қыранның бейнесі орналасқан. Жоғарғы бөлігінде – "Қазақстан", төменгі бөлігінде – "ТЖМ" деген жазу бар. Жазулардың және қалықтаған қыранның сұлбалық бейнесінің түсі-қоңыр түстес. Шевронның жиегі қою қоңыр түспен орындалады. Әскери қызметшілердің киім-кешегіне арналған шевронның төсемі қою қоңыр түсті. Әскери қызметшінің әскери киіміне арналған шевронның төсемі негізгі матаның түсімен түстес болады. Жазудың түсі мен қалықтаған қыранның сұлбалық бейнесі жоғары басшы құрам үшін канительмен кестеленеді.

4) жеңнің жалғасқан жоғарғы тігісінен 12 см қашықтықта диаметрі 75 мм дөңгелек нысанда Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігінің аумақтық органына тиесілілігін білдіретін жеңдік белгі әскери киімнің оң жақ жеңіне (көйлекті

қоспағанда) тігіледі. Жеңдік белгі шеңбер болады, сыртқы шеті қоңыр түсті жиектікпен тігіледі, шеңбердің ортасында айшықталған жер шары контурының бейнесі оның үстіне тігінен сегіз сәулелі қоңыр түсті созылған түрдегі жұлдыз, қоңыр түсті шеңбердің ортасында төменгі негізімен қоңыр түсті тең қабырғалы үшбұрыш орналасқан. Жер шары контурының төменгі бөлігінде қалықтаған бүркіттің контуры қоңыр түстес, жер шарының ішкі контурының кеңістігі қоңыр түсті, бүркіт контурының ішкі кеңістігі қою қоңыр түсті. Қоңыр жиектің ішкі жағынан жоғарғы бөлікте шеңбердің периметрі бойынша "ТӨТЕНШЕ ЖАҒДАЙЛАР МИНИСТРЛІГІ" жазбасы, төменгі бөлігінде қызметкердің құрылымдық және аумақтық органдарға тиесілілігіне қарай "ОРТАЛЫҚ АППАРАТЫ" жазбасы болады. Қалықтаған бүркіт пен тиесілілік бойынша жазба арасында "ТЖМ" аббревиатурасы. Әскери қызметшінің әскери киіміне арналған жеңдік белгінің төсемі негізгі матаның түсімен түстес болады. Жазудың түсі мен қалықтаған қыранның сұлбалық бейнесі жоғары басшы құрам үшін қоңыр түсті канительмен кестеленеді.

5) тікбұрышты нысандағы кеуде жапсырмалары қоңыр түсті жайма матадан тігіледі. Жапсырмалардың ені - 3,5 см., ұзындығы - 13 см., тиісінше арнайы нысанды киімнің кеуде бөлігінде оң және сол жағынан тігіледі. Жапсырманың ішкі жиегі қоңыр түсті. Әріптер (сандар) қоңыр түсті, биіктігі бойынша өлшемдері 15 мм. Жазулар әріптермен, "Arial" қарпімен кестеленеді. Қызметшілердің киім-кешегіне арналған кеуде жапсырмасының төсемі негізгі мата түсінде болады.

48. Кокарда сипаттамасы:

1) бейсболкаға арналған кокарда жиектеп көмкерілген қою қоңыр түсті матадан жасалады. Кокарданың ортасында тігінен созылған сегіз сәулелі ақ түсті жұлдыз түрінде кестеленген белгі, ортасында қоңыр түсті шеңберде төменгі негізімен қоңыр түсті жапырақшалар түріндегі сәулелермен көмкерілген тең қабырғалы үшбұрыш орналасқан. Жоғары басшы құрамның бейсболкасына арналған кокарда қоңыр түстес жіп негізінде кестеленген, жұлдыз бен қыран – жібек, лавр бұтақтары - алтындатылған мишурадан жасалған, матаның тонына жіппен көмкерілген.

7-тарау. Азаматтық қорғау органдары азаматтық қорғаныс әскери бөлімдерінің әскери қызметшілеріне арналған арнайы нысанды киімі

7-сурет

49. Азаматтық қорғау органдары азаматтық қорғаныс әскери бөлімдерінің әскери қызметшілеріне арналған арнайы нысанды киімі:

- 1) жазғы арнайы нысанды киім;
- 2) қысқы арнайы нысанды киім;
- 3) бір түсті футболка;
- 4) қонышы қысқы жазғы аяқ киім;
- 5) қонышы ұзын жазғы аяқ киім;
- 6) қысқы аяқ киім;
- 7) жазғы бас киім;
- 8) қысқы бас киім;
- 9) балаклава.

50. Арнайы нысанды нысанды киім сипаттамасы:

Ауа температурасы + 20°C жоғары кезінде жазғы Арнайы нысанды форма киімі зәйтүн түсті футболка бейсболкамен киіледі;

10) жазғы арнайы нысанды киім куртеше және шалбардан тұрады. Тік силуэтті сыртқа шығарып киілетін күрте алты төрт тесік түймелері бар орталық ішкі борттық бекіткішпен; екінші ілмек жараланған кезде қолды бекітуге арналған. Көлбеу кіріктірілген сызығы бар парақшаға төс ойық қалталарымен тігісті (иінішті) бөліктер. Қалталар тоқыма бекіткішіне бекітіледі (бекіткіштің жұмсақ жағы жапырақшалардың ішкі жағына реттеледі). Ені 3,0 см өрілген ұстағыштары бар қалталар.

Жапырақшалардың жоғарғы шеті бөліктің төменгі бөлігімен тігістің (иінішті) басып тігілген тігісіне енеді. Иініш сызығы бойынша төсбелгілерді бекіту үшін өлшемі 13.5*3 см тоқыма бекіткіштер орнатылды.

Белге дейін төселген бөліктер. Бөліктердің астарында түймелермен бекітілген екі қалта бар.

Артқы жағы иықтан түбіне дейін кесілген бүйір бөліктері бар, жоғарғы бөлігінде жауырын аймағында қосымша қозғалыс еркіндігі үшін тереңдігі кемінде 3,0 см бүктемелер салынған. Бел сызығы бойымен бүйір тігістерге белдің көлемін реттейтін екі түймеге ілмекпен бекітілген бұйра ілмектер тігіледі.

Жеңдер трапеция тәрізді күшейткіш төсемдері бар шынтақ аймағында тігілген, екі тігісті. Жеңнің жоғарғы бөлігінің төменгі жағында түймеге ілмекпен бекітілген пата орналасқан. Пата төменгі жағындағы жеңнің көлемін үш төрт тесік түймемен реттейді. Патаның дайын ені 6 см.

Екі жеңнің сыртқы жағында жеңді ойықпен жалғау тігісінен 12,0 см қашықтықта жеңдік белгілер мен әскер тектеріне жататын белгілерді орнату үшін ені 81 мм ұзындығы 90 мм тоқыма бекіткіштер (ілмектер) тігілген.

Артқы жағында және бөлікте бүйір тігістің екі жағындағы қолтық деңгейінен төмен, сондай-ақ төменгі және жоғарғы жеңдерде бір-бірден ілмектер түрінде бір желдеткіш өңделеді. Қолтық астындағы жеңдерді тігу тігісі еркін қозғалу үшін ілмекті бекітеді.

Тік жаға сол жағында дөңесті тоқыма бекіткішіне тірек және ашық күйінде тірек ілгегін бекітуге арналған қосымша реттелген тоқыма бекіткішіне бекітіледі;

1) алдыңғы жартысының кесінді бөлігінде бүйір қалталары бар тігілген белбеуі бар шалбар, одан төмен бүйір тігістерінің бойымен екі жасырын ілмектер мен түймелерге түймеленетін клапандары бар бір жақты бүктемелері бар көлемді жапсырма қалталар тігілген. Орындық тігісінің екі жағындағы артқы жартысында екі жасырын ілмектер мен түймелерге жасырын ілмекпен бекітілген бұйра клапандары бар парақшасы бар кесілген қалталар өңделеді.

Бүйірлеріндегі белдік серпімді өрімге тартылады. Белдікте өлшеміне қарай шетінен 0,15 және 0,65 см қос әрлеу тігістері бар 5-7 ілмек тігілген.

Тізе аймағында күшейткіш төсемдері бар алдыңғы жартылар және төрт анатомиялық дартс. Ортаңғы тігіс аймағында бұйра пішінді күшейткіш төсемдері бар артқы жартылар. Алдыңғы және артқы жартысында орындық тігісінің екі жағында ілмектер түрінде бір желдеткіш тесік жасалады.

Шалбар ортаңғы тігісте төрт ілмекпен және түймемен бекітіледі, олардың бірі белбеуде орналасқан. Шалбардың төменгі жағы тігіспен өңделеді. Шалбардың төменгі жағында бүйір тігістерде штрипка рөлін атқаратын ойықтары бар серпімді таспа тігілген. Штрипкаларды бекітуге арналған түймелер шалбардың ішкі жағынан бүйір және қадамдық тігістер бойымен тігілген.

Күрте мен шалбардың бүйір тігістері, иық, шынтақ тігістері тігіс тігісімен жасалады. Жағаның шеттері, жапырақша қалтасы, күртешенің бүйірлері, Арканың бүйір бөліктері, бұйра құлақшалар, иық тігістері, жеңдердің қолтықтары, паталар, шынтақ, тізе, шалбардың артқы жартысы, белбеулер, клапандар, ілмектер, отыру тігісі, шетінен 0,1-0,7 см Қос әрлеу тігісімен тігілген. Барлық тігістер 1 сантиметрде 3 тігіс болуы керек, қалталардың ұштары, артқы бүктелген клапандар, белбеудегі ілмектер арнайы жабдықта бекітілген;

2) күрте ұзартылған, тік жағалы түзу силуэтті; капюшоны бар, алдыңғы ұштары тік жағаға өңделген арнайы қалталарда бекітілген текстильді бекіткіштерге түймеленеді.

Екі сырғытпасымен №8 тракторлы замогы бар орталық бүйірлік ілгегі бар күрте. Оның үстіне жағаның шеттері бүйір бойымен ені 8,0 см желден қорғайтын штангамен 6 ілмек пен төрт жасырын ілмек бар тесілген түймелер. Екінші ілмек жарақат алған кезде қолды бекітуге арналған. Ілмектер арасындағы қашықтық бойына байланысты.

Күрте бөліктері тігіспен (кокеткамен), төсбелгі тәрізді қиғаш қалталары жапырақшаға салынған. Қалталар тоқыма бекіткішке түймеленеді (бекіткіштің жұмсақ жағы жапырақшалардың ішкі жағына реттеледі). Қалталар ені 3,0 см өрілген ұстағыштармен, бөліктердегі тігістерді (кокетканы) тігу сызығы бойынша төсбелгілерді бекіту үшін 13,5*3,0 см тоқыма бекіткіштер орнатылды.

Күртенің артқы жағы тігісті тігіспен (кокеткамен), тігістің (кокетканың) бойына шетінен 0,1-0,7 см қос әрлеу тігістерімен тігілген.

Жеңдер тігілген, екі тігісті, сынама-лы жапсырмалары бар және трапеция тәрізді күшейткіш төсемдері бар. Жеңдердің жоғарғы бөлігінің төменгі жағында түймеге ілмекпен бекітілген бұйра паталар орнатылған. Патадағы ілмектер жарақат алған кезде қолды бекітуге арналған. Төсемнің төменгі жағында ені кемінде 9,0 см пульсниктерге тоқылған тоқылған жеңдер бар.

Екі жеңнің сыртқы жағында жеңді ойықпен жалғау тігісінен 12,0 см қашықтықта жеңдік белгілер мен әскер тектеріне жататын белгілерді орнату үшін ені 81 мм ұзындығы 90 мм тоқыма бекіткіштер (ілмектер) тігілген.

Күртенің астары жылы, белден төмен кесілген. Артқы бөліктің және бөліктердің жоғарғы бөлігі тоқыма матадан (флистен), жеңдері мен төменгі бөлігі астар матасынан жасалған. Бел деңгейінде желден қорғайтын белбеу (әрлеу матасынан жасалған бүктелген бөлік) жасалған, төменгі жағынан ені кемінде 3,0 см серпімді өрімге тартылып, алдынан тоқыма бекіткішке түймеленеді.

Сол жақ бөліктің астарында ілмек және түймеге бекітілген жапсырмасы бар қалта орнатылған.

Капюшон жылы, тұтас бөліктен тұратын күнқағарымен, алынбалы-салынбалы күртешенің мойнына жолақпен жабылған сырғытпамен бекітілген. Алдыңғы мойын сызығындағы капюшонның көлемі серпімді өріммен және екі бекіткішпен реттеледі. Капюшонның астары және жағаның тік ішкі жағы тоқыма матадан (флис) жасалған. Желке бөлігінде капюшонның көлемі патамен және тоқыма бекіткішпен реттеледі.

Жағаның шетінде екі жағынан капюшонды бекіту үшін тоқыма бекіткішке жасырын бекітпесі бар серпімді паталар тігілген.

Жылдың суық мезгілінде әскери қызметшінің мойнын қорғауға арналған, тоқыма жағалы алынбалы-салынбалы манишкасы бар күрте. Манишка күртеге бекітіліп, алдыңғы жиегіне сырғытпамен бекітіледі;

3)шалбар (жартылай комбинезон) іші жылы тоқыма матамен (флиспен), бел сызығына дейін, екі сырғытпасы бар орталық сырғытпа ілгегі бар. Жартылай комбинезонның алдыңғы және артқы жартысы ішкі жағынан астарлы матадан. Ені кемінде 4,0 см белдіктер ішінара серпімді өрімді кірістірумен, алдыңғы жағынан фастекс ілмектеріне бекітіледі.

Парақшаға бүйір, ойық қалталары бар жартылай комбинезон, оның астыңғы жағында екі ілмек пен түймеге жасырын бекіткішпен бекітілген бір жақты бүктемелері мен клапандары бар көлемді жапсырма қалталар реттелген.

Бел сызығының артқы жағында жартылай комбинезон ені кемінде 3,0-4,0 см серпімді өріммен тартылады. Белге шетінен 0,1-0,7 см қос әрлеу тігістері бар 5-7 дана ілмектер тігіледі (өлшеміне байланысты). Ені кемінде 3,0 см, ұзындығы 9,0-10,0 см.

Алдыңғы жарты бөліктің тізе аймағында күшейткіш төсемдерімен және бүйірлік кадам тігістерінде төрт анатомиялық тігістер болады. Ойық тігістер 0,1 см әрлеу

тігісімен күшейтілген. Жартылай комбинезонның артқы жартысында күшейтетін ойықты төсемдермен және ортаңғы тігіс аймағы болады.

Төменгі жағынан 14,0 см қашықтықта жылы төсемге тозаңнан қорғағыш орнатылып, бүйір тігістерінде және өріммен тартылған төменгі жағында түймелер тозаңнан қорғағыштарды толтыру және бекіту үшін қаптаманың бүйірінен бүйірлік кадамдық тігістер бойымен тігіледі. Шалбардың төменгі жағы тігіспен өңделеді.

Күрте мен шалбардың бүйір тігістері, иық, шынтақ тігістері тігу тігісінің артында жасалады. Барлық ойық кесінділері, иық тігістері, жеңдердің ойықтары ылғалдан қорғау үшін арнайы таспамен желімделген.

Парақшалар қалталарының шеттері, арқа кокетка тігістері, иық тігістері, жеңдердің ойықтары, шынтақ, тізе, жартылай комбинезонның артқы жартысы, баулар, белдіктер, отыру тігісі, шетінен 0,1-0,7 см қос әрлеу тігісімен тігілген. Қалталар, қалта беттері, ілмектер ұштарының арнайы жабдықта бекітпелері бар.

51. Футболка сипаттамасы:

1) қысқа жеңді мақта-матадан тігілген тоқыма жаймадан жасалған, мойнының астына ойығы жоғары зәйтүн түсті футболка. Сөреден, арқадан және қысқа жеңдерден тұрады. Мойын негізгі матаның түсіне екі қосымша серпімді тоқылған матадан жасалған. Сол жағында тігінен ұзартылған сегіз сәулесі бар ақ түсті жұлдыз түріндегі белгі бар, оның ортасында қызғылт сары түсті шеңберде негізі төменде көрсетілген көгілдір түсті тең жақты үшбұрыш орналасқан.

52. Бас киім сипаттамасы:

1) камуфляж түсті жазғы бас киім қалпақшасы алты сынадан, күнқағардан, ілгектен тұрады. Желдеткіш саңылаулары бар жоғарғы бөліктердегі сыналар. Алдыңғы қабырғаның ортасында көлемі 7,5 см. х 4,5 см велкро жапсырмаға эмблемасы бар кокарда орналастырылады.

Алдынан, ортасына Қазақстан Республикасы төтенше жағдайлар министрлігінің 2025 жылғы 14 мамырдағы №188 "Мемлекеттік өртке қарсы қызмет органдары қызметкерлерінің нысанды киімі мен Арнайы киім-кешектерінің тиесілілік нормаларын бекіту туралы" бұйрығына сәйкес алтын түстес кокарда орналастырылады;

2) малақай тығыздығы кемінде 240 г/м² болатын екі жақты қысқа қадалы мультикам үлгісімен камуфляж түсті жүннен жасалған екі қабатта жасалады.

Малақай төрт сынадан тұрады (екі алдыңғы және екі артқы). Әрлеу тігісі 5-жіпке төменгі жағынан 8-9 см. болады.

Малақайдың пішіні екі ойық тігіспен және бүйірлік тігістерді қатайту арқылы қалыптасады. Негізгі мата және астарлы мата – жүн (флис).

Малақайдың дизайны оны дулыға, балаклава, шарф-орамамен (снуд) және әр түрлі аксессуарлармен және гарнитурамен киюге мүмкіндік береді.

53. Аяқ-киім сипаттамасы:

1) қара түсті ұзын қонышты жылы былғары бәтеңке. Аяқ киімнің ішіне кірдің, шаңның, ылғалдың түсуін болдырмайтын жартылай бітеу немесе бітеу клапаны бар биік қонышты бәтеңке, жұмсақ жиегі бар, табанында бекітудің құю әдісі.

Бәтеңке артқы сыртқы белдікке өтетін, астарлы және төсеме аралық бөлшектерді, сондай – ақ төменгі бөліктерден-негізгі ұлтарак, жартылай ұлтарак, басы, артқы, табаннан тұрады;

2) жазғы аяқ киім-бұл былғарыдан және тоқыма бұйымдарынан жасалған, жоғары дем алатын, динамикалық және спорттық дизайны бар, тігілген табанды қатайту әдісімен жасалған көп компонентті аралас аяқ киім.

Су өткізбейтін және дем алатын мембранамен жабдықталуы керек. Төсемнің барлық тігістері тігіс таспасымен тығыздалуы керек.

Аяқ киімнің табаны резеңке, екі компонентті полиуретанды сына, жастықшасы бар және сырғып кетпейтін болуы керек.

Үстіңгі Материал-тоқыма кірістірулері бар гидрофобты спилк былғары. Төсеу-мембранасы бар су өткізбейтін ламинат.

Шілтер жүйесіне 3 жұп пластикалық ілмектер, 2 жұп тұрақты ілмектер, Ілмек белдігі және жабыстырғыш кіреді.

Аяқ киімнің биіктігі (UK 8 өлшемі) – табаннан біліктің жоғарғы нүктесіне дейін шамамен 14 см.

Түсі - хаки (Ranger green).

54. Аксессуарлар сипаттамасы:

1) қара түсті бессаусақты жылы қолғап.

55. Жеңдік және төс айырым белгілерінің сипаттамасы:

1) жеңдегі белгілер дегеніміз стандартталған мата тігісті, өзара бейнесімен, мәтіндік жазбамен және түрлі түсті үйлесімімен ажыратылатын шеврондар. Сыртқы киімдердің сыртқы жағына тігіледі;

2) жең басталатын жердегі жоғарғы тігістен 12 см қашықтықта, әскери киімнің сол жақ жеңіне қалқан нысанында тігілетін Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігіне тиесілілігін көрсететін шеврон. Шеврон көлемі ұзындығы – 90 мм, ені – 75 мм.;

3) сол жеңнің сыртқы жағына тігілетін шеврон. Шевронның ішкі жиегі қоңыр түсті жиектікпен тігіледі. Орталық төсем қоңыр түстес бидай масағымен айшықталып сақиналанған. Шевронның ортасында қоңыр түсті доғал нысандағы жер шары орналасқан, параллель және меридиан екі шартты қоңыр түсті сызықпен белдеуленген, ортасында тігінен сегіз сәулелі қоңыр түсті созылған түрдегі жұлдыз, ортасында қоңыр түсті шеңберде төменгі негізімен қоңыр түсті тең қабырғалы үшбұрыш орналасқан. Жер шарының астында қалықтаған қыранның бейнесі орналасқан. Жоғарғы бөлігінде – "ҚАЗАҚСТАН", төменгі бөлігінде – "ТЖМ" деген жазу бар. Жазулардың және қалықтаған қыранның сұлбалық бейнесінің түсі-қоңыр түстес. Шевронның жиегі қою

қоңыр түспен орындалады. Әскери қызметшілердің киім-кешегіне арналған шевронның төсемі қою қоңыр түсті. Әскери қызметшінің әскери киіміне арналған шевронның төсемі негізгі матаның түсімен түстес болады. Жазудың түсі мен қалықтаған қыранның сұлбалық бейнесі жоғары басшы құрам үшін канительмен кестеленеді.

4) жеңнің жалғасқан жоғарғы тігісінен 12 см қашықтықта диаметрі 75 мм дөңгелек нысанда Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігінің аумақтық органына тиесілілігін білдіретін жеңдік белгі әскери киімнің оң жақ жеңіне (көйлекті қоспағанда) тігіледі. Жеңдік белгі шеңбер болады, сыртқы шеті қоңыр түсті жиектікпен тігіледі, шеңбердің ортасында айшықталған жер шары контурының бейнесі оның үстіне тігінен сегіз сәулелі қоңыр түсті созылған түрдегі жұлдыз, қоңыр түсті шеңбердің ортасында төменгі негізімен қоңыр түсті тең қабырғалы үшбұрыш орналасқан. Жер шары контурының төменгі бөлігінде қалықтаған бүркіттің контуры қоңыр түстес, жер шарының ішкі контурының кеңістігі қоңыр түсті, бүркіт контурының ішкі кеңістігі қою қоңыр түсті. Қоңыр жиектің ішкі жағынан жоғарғы бөлікте шеңбердің периметрі бойынша "ТӨТЕНШЕ ЖАҒДАЙЛАР МИНИСТРЛІГІ" жазбасы, төменгі бөлігінде әскери қызметшінің әскери бөлімдерге тиесілілігіне қарай "28237 ӘСКЕРИ БӨЛІМІ" жазбасы болады. Қалықтаған бүркіт пен тиесілілік бойынша жазба арасында "ТЖМ" аббревиатурасы. Әскери қызметшінің әскери киіміне арналған жеңдік белгінің төсемі негізгі матаның түсімен түстес болады. Жазудың түсі мен қалықтаған қыранның сұлбалық бейнесі жоғары басшы құрам үшін қоңыр түсті канительмен кестеленеді.

5) тікбұрышты нысандағы кеуде жапсырмалары қоңыр түсті жайма матадан тігіледі. Жапсырмалардың ені - 3,5 см., ұзындығы - 13 см., тиісінше арнайы нысанды киімнің кеуде бөлігінде оң және сол жағынан тігіледі. Жапсырманың ішкі жиегі қоңыр түсті. Әріптер (сандар) қоңыр түсті, биіктігі бойынша өлшемдері 15 мм. Жазулар әріптермен, "Arial" қарпімен кестеленеді. Қызметшілердің киім-кешегіне арналған кеуде жапсырмасының төсемі негізгі мата түсінде болады.

56. Кокарда сипаттамасы:

1) бейсболкаға арналған кокарда жиектеп көмкерілген қою қоңыр түсті матадан жасалады. Кокарданың ортасында тігінен созылған сегіз сәулелі ақ түсті жұлдыз түрінде кестеленген белгі, ортасында қоңыр түсті шеңберде төменгі негізімен қоңыр түсті жапырақшалар түріндегі сәулелермен көмкерілген тең қабырғалы үшбұрыш орналасқан. Кіші басшы және қатардағы құрамның қызметкерлері бейсболкасына арналған кокарда қоңыр түстес жіп негізінде кестеленген, жұлдыз бен қыран – жібек, лавр бұтақтары - алтындатылған мишурадан жасалған, матаның тонына жіппен көмкерілген.

8 - тарау. Ведомстволарға, азаматтық қорғау органдары мекемелері мен мемлекеттік кәсіпорындарының қызметкерлеріне арналған арнайы нысанды киімі

8-сурет

57. Ведомстволарға, азаматтық қорғау органдары мекемелері мен мемлекеттік кәсіпорындарының қызметкерлеріне арналған Арнайы нысанды нысанды киім:

- 1) жазғы арнайы нысанды киім;
- 2) қысқы арнайы нысанды киім;
- 3) бір түсті футболка;
- 4) қонышы қысқы жазғы аяқ киім;
- 5) қонышы ұзын жазғы аяқ киім;
- 6) қысқы аяқ киім;
- 7) жазғы бас киім;
- 8) қысқы бас киім;
- 9) балаклава.

58. Арнайы нысанды киім сипаттамасы:

Ауа температурасы + 20°C жоғары кезінде жазғы Арнайы нысанды форма киімі зәйтүн түсті футболка бейсболкамен киіледі;

11) жазғы арнайы нысанды киім куртеше және шалбардан тұрады. Тік силуэтті сыртқа шығарып киілетін күрте алты төрт тесік түймелері бар орталық ішкі борттық бекіткішпен; екінші ілмек жараланған кезде қолды бекітуге арналған. Көлбеу кіріктірілген сызығы бар парақшаға төс ойық қалталарымен тігісті (иінішті) бөліктер. Қалталар тоқыма бекіткішіне бекітіледі (бекіткіштің жұмсақ жағы жапырақшалардың ішкі жағына реттеледі). Ені 3,0 см өрілген ұстағыштары бар қалталар.

Жапырақшалардың жоғарғы шеті бөліктің төменгі бөлігімен тігістің (иінішті) басып тігілген тігісіне енеді. Иініш сызығы бойынша төсбелгілерді бекіту үшін өлшемі 13.5*3 см тоқыма бекіткіштер орнатылды.

Белге дейін төселген бөліктер. Бөліктердің астарында түймелермен бекітілген екі қалта бар.

Артқы жағы иықтан түбіне дейін кесілген бүйір бөліктері бар, жоғарғы бөлігінде жауырын аймағында қосымша қозғалыс еркіндігі үшін тереңдігі кемінде 3,0 см бүктемелер салынған. Бел сызығы бойымен бүйір тігістерге белдің көлемін реттейтін екі түймеге ілмекпен бекітілген бұйра ілмектер тігіледі.

Жеңдер трапеция тәрізді күшейткіш төсемдері бар шынтақ аймағында тігілген, екі тігісті. Жеңнің жоғарғы бөлігінің төменгі жағында түймеге ілмекпен бекітілген пата орналасқан. Пата төменгі жағындағы жеңнің көлемін үш төрт тесік түймемен реттейді. Патаның дайын ені 6 см.

Екі жеңнің сыртқы жағында жеңді ойықпен жалғау тігісінен 12,0 см қашықтықта жеңдік белгілер мен әскер тектеріне жататын белгілерді орнату үшін ені 81 мм ұзындығы 90 мм тоқыма бекіткіштер (ілмектер) тігілген.

Артқы жағында және бөлікте бүйір тігістің екі жағындағы қолтық деңгейінен төмен, сондай-ақ төменгі және жоғарғы жеңдерде бір-бірден ілмектер түрінде бір желдеткіш өңделеді. Қолтық астындағы жеңдерді тігу тігісі еркін қозғалу үшін ілмекті бекітеді.

Тік жаға сол жағында дөңесті тоқыма бекіткішіне тірек және ашық күйінде тірек ілгегін бекітуге арналған қосымша реттелген тоқыма бекіткішіне бекітіледі;

1) алдыңғы жартысының кесінді бөлігінде бүйір қалталары бар тігілген белбеуі бар шалбар, одан төмен бүйір тігістерінің бойымен екі жасырын ілмектер мен түймелерге түймеленетін клапандары бар бір жақты бүктемелері бар көлемді жапсырма қалталар тігілген. Орындық тігісінің екі жағындағы артқы жартысында екі жасырын ілмектер мен түймелерге жасырын ілмекпен бекітілген бұйра клапандары бар парақшасы бар кесілген қалталар өңделеді.

Бүйірлеріндегі белдік серпімді өрімге тартылады. Белдікте өлшеміне қарай шетінен 0,15 және 0,65 см қос әрлеу тігістері бар 5-7 ілмек тігілген.

Тізе аймағында күшейткіш төсемдері бар алдыңғы жартылар және төрт анатомиялық дартс. Ортаңғы тігіс аймағында бұйра пішінді күшейткіш төсемдері бар артқы жартылар. Алдыңғы және артқы жартысында орындық тігісінің екі жағында ілмектер түрінде бір желдеткіш тесік жасалады.

Шалбар ортаңғы тігісте төрт ілмекпен және түймемен бекітіледі, олардың бірі белбеуде орналасқан. Шалбардың төменгі жағы тігіспен өңделеді. Шалбардың төменгі жағында бүйір тігістерде штрипка рөлін атқаратын ойықтары бар серпімді таспа тігілген. Штрипкаларды бекітуге арналған түймелер шалбардың ішкі жағынан бүйір және қадамдық тігістер бойымен тігілген.

Күрте мен шалбардың бүйір тігістері, иық, шынтақ тігістері тігіс тігісімен жасалады. Жағаның шеттері, жапырақша қалтасы, күртешенің бүйірлері, Арқаның бүйір бөліктері, бұйра құлақшалар, иық тігістері, жеңдердің қолтықтары, паталар, шынтақ, тізе, шалбардың артқы жартысы, белбеулер, клапандар, ілмектер, отыру тігісі, шетінен

0,1-0,7 см Қос әрлеу тігісімен тігілген. Барлық тігістер 1 сантиметрде 3 тігіс болуы керек, қалталардың ұштары, артқы бүктелген клапандар, белбеудегі ілмектер арнайы жабдықта бекітілген;

2) күрте ұзартылған, тік жағалы түзу силуэтті; капюшоны бар, алдыңғы ұштары тік жағаға өңделген арнайы қалталарда бекітілген текстильді бекіткіштерге түймеленеді.

Екі сырғытпасымен №8 тракторлы замогы бар орталық бүйірлік ілгегі бар күрте. Оның үстіне жағаның шеттері бүйір бойымен ені 8,0 см желден қорғайтын штангамен 6 ілмек пен төрт жасырын ілмек бар тесілген түймелер. Екінші ілмек жарақат алған кезде қолды бекітуге арналған. Ілмектер арасындағы қашықтық бойына байланысты.

Күрте бөліктері тігіспен (кокеткамен), төсбелгі тәрізді қиғаш қалталары жапырақшаға салынған. Қалталар тоқыма бекіткішке түймеленеді (бекіткіштің жұмсақ жағы жапырақшалардың ішкі жағына реттеледі). Қалталар ені 3,0 см өрілген ұстағыштармен, бөліктердегі тігістерді (кокетканы) тігу сызығы бойынша төсбелгілерді бекіту үшін 13,5*3,0 см тоқыма бекіткіштер орнатылды.

Күртенің артқы жағы тігісті тігіспен (кокеткамен), тігістің (кокетканың) бойына шетінен 0,1-0,7 см қос әрлеу тігістерімен тігілген.

Жеңдер тігілген, екі тігісті, сынамалы жапсырмалары бар және трапеция тәрізді күшейткіш төсемдері бар. Жеңдердің жоғарғы бөлігінің төменгі жағында түймеге ілмекпен бекітілген бұйра паталар орнатылған. Патадағы ілмектер жарақат алған кезде қолды бекітуге арналған. Төсемнің төменгі жағында ені кемінде 9,0 см пульсниктерге тоқылған тоқылған жеңдер бар.

Екі жеңнің сыртқы жағында жеңді ойықпен жалғау тігісінен 12,0 см қашықтықта жеңдік белгілер мен әскер тектеріне жататын белгілерді орнату үшін ені 81 мм ұзындығы 90 мм тоқыма бекіткіштер (ілмектер) тігілген.

Күртенің астары жылы, белден төмен кесілген. Артқы бөліктің және бөліктердің жоғарғы бөлігі тоқыма матадан (флистен), жеңдері мен төменгі бөлігі астар матасынан жасалған. Бел деңгейінде желден қорғайтын белбеу (әрлеу матасынан жасалған бүктелген бөлік) жасалған, төменгі жағынан ені кемінде 3,0 см серпімді өрімге тартылып, алдынан тоқыма бекіткішке түймеленеді.

Сол жақ бөліктің астарында ілмек және түймеге бекітілген жапсырмасы бар қалта орнатылған.

Капюшон жылы, тұтас бөліктен тұратын күнқағарымен, алынбалы-салынбалы күртешенің мойнына жолақпен жабылған сырғытпамен бекітілген. Алдыңғы мойын сызығындағы капюшонның көлемі серпімді өріммен және екі бекіткішпен реттеледі. Капюшонның астары және жағаның тік ішкі жағы тоқыма матадан (флис) жасалған. Желке бөлігінде капюшонның көлемі патамен және тоқыма бекіткішпен реттеледі.

Жағаның шетінде екі жағынан капюшонды бекіту үшін тоқыма бекіткішке жасырын бекітпесі бар серпімді паталар тігілген.

Жылдың суық мезгілінде әскери қызметшінің мойнын қорғауға арналған, тоқыма жағалы алынбалы-салынбалы манишкасы бар күрте. Манишка күртеге бекітіліп, алдыңғы жиегіне сырғытпамен бекітіледі;

3) шалбар (жартылай комбинезон) іші жылы тоқыма матамен (флиспен), бел сызығына дейін, екі сырғытпасы бар орталық сырғытпа ілгегі бар. Жартылай комбинезонның алдыңғы және артқы жартысы ішкі жағынан астарлы матадан. Ені кемінде 4,0 см белдіктер ішінара серпімді өрімді кірістірумен, алдыңғы жағынан фастекс ілмектеріне бекітіледі.

Парақшаға бүйір, ойық қалталары бар жартылай комбинезон, оның астыңғы жағында екі ілмек пен түймеге жасырын бекіткішпен бекітілген бір жақты бүктемелері мен клапандары бар көлемді жапсырма қалталар реттелген.

Бел сызығының артқы жағында жартылай комбинезон ені кемінде 3,0-4,0 см серпімді өріммен тартылады. Белге шетінен 0,1-0,7 см қос әрлеу тігістері бар 5-7 дана ілмектер тігіледі (өлшеміне байланысты). Ені кемінде 3,0 см, ұзындығы 9,0-10,0 см.

Алдыңғы жарты бөліктің тізе аймағында күшейткіш төсемдерімен және бүйірлік қадам тігістерінде төрт анатомиялық тігістер болады. Ойық тігістер 0,1 см әрлеу тігісімен күшейтілген. Жартылай комбинезонның артқы жартысында күшейтетін ойықты төсемдермен және ортаңғы тігіс аймағы болады.

Төменгі жағынан 14,0 см қашықтықта жылы төсемге тозаңнан қорғағыш орнатылып, бүйір тігістерінде және өріммен тартылған төменгі жағында түймелер тозаңнан қорғағыштарды толтыру және бекіту үшін қаптаманың бүйірінен бүйірлік қадамдық тігістер бойымен тігіледі. Шалбардың төменгі жағы тігіспен өңделеді.

Күрте мен шалбардың бүйір тігістері, иық, шынтақ тігістері тігу тігісінің артында жасалады. Барлық ойық кесінділері, иық тігістері, жеңдердің ойықтары ылғалдан қорғау үшін арнайы таспамен желімделген.

Парақшалар қалталарының шеттері, арқа кокетка тігістері, иық тігістері, жеңдердің ойықтары, шынтақ, тізе, жартылай комбинезонның артқы жартысы, баулар, белдіктер, отыру тігісі, шетінен 0,1-0,7 см қос әрлеу тігісімен тігілген. Қалталар, қалта беттері, ілмектер ұштарының арнайы жабдықта бекітпелері бар.

59. Футболка сипаттамасы:

1) қысқа жеңді мақта-матадан тігілген тоқыма жаймадан жасалған, мойнының астына ойығы жоғары зәйтүн түсті футболка. Сөреден, арқадан және қысқа жеңдерден тұрады. Мойын негізгі матаның түсіне екі қосымша серпімді тоқылған матадан жасалған. Сол жағында тігінен ұзартылған сегіз сәулесі бар ақ түсті жұлдыз түріндегі белгі бар, оның ортасында қызғылт сары түсті шеңберде негізі төменде көрсетілген көгілдір түсті тең жақты үшбұрыш орналасқан.

60. Бас киім сипаттамасы:

1) камуфляж түсті жазғы бас киім қалпақшасы алты сынадан, күнқағардан, ілгектен тұрады. Желдеткіш саңылаулары бар жоғарғы бөліктердегі сыналар. Алдыңғы

қабырғаның ортасында көлемі 7,5 см. х 4,5 см велкро жапстырмаға эмблемасы бар кокарда орналастырылады.

Алдынан, ортасына Қазақстан Республикасы төтенше жағдайлар министрлігінің 2025 жылғы 14 мамырдағы №188 "Мемлекеттік өртке қарсы қызмет органдары қызметкерлерінің нысанды киімі мен Арнайы киім-кешектерінің тиесілілік нормаларын бекіту туралы" бұйрығына сәйкес алтын түстес кокарда орналастырылады;

2) малақай тығыздығы кемінде 240 г/м² болатын екі жақты қысқа қадалы мультикам үлгісімен камуфляж түсті жүннен жасалған екі қабатта жасалады.

Малақай төрт сынадан тұрады (екі алдыңғы және екі артқы). Әрлеу тігісі 5-жіпке төменгі жағынан 8-9 см. болады.

Малақайдың пішіні екі ойық тігіспен және бүйірлік тігістерді қатайту арқылы қалыптасады. Негізгі мата және астарлы мата – жүн (флис).

Малақайдың дизайны оны дулыға, балаклава, шарф-орамамен (снуд) және әр түрлі аксессуарлармен және гарнитурамен киюге мүмкіндік береді.

61. Аяқ-киім сипаттамасы:

1) қара түсті ұзын қонышты жылы былғары бәтеңке. Аяқ киімнің ішіне кірдің, шаңның, ылғалдың түсуін болдырмайтын жартылай бітеу немесе бітеу клапаны бар биік қонышты бәтеңке, жұмсақ жиегі бар, табанында бекітудің құю әдісі.

Бәтеңке артқы сыртқы белдікке өтетін, астарлы және төсеме аралық бөлшектерді, сондай – ақ төменгі бөліктерден-негізгі ұлтарак, жартылай ұлтарак, басы, артқы, табаннан тұрады;

2) жазғы аяқ киім-бұл былғарыдан және тоқыма бұйымдарынан жасалған, жоғары дем алатын, динамикалық және спорттық дизайны бар, тігілген табанды қатайту әдісімен жасалған көп компонентті аралас аяқ киім.

Су өткізбейтін және дем алатын мембранамен жабдықталуы керек. Төсемнің барлық тігістері тігіс таспасымен тығыздалуы керек.

Аяқ киімнің табаны резеңке, екі компонентті полиуретанды сына, жастықшасы бар және сырғып кетпейтін болуы керек.

Үстіңгі Материал-тоқыма кірістірулері бар гидрофобты спилк былғары. Төсеу-мембранасы бар су өткізбейтін ламинат.

Шілтер жүйесіне 3 жұп пластикалық ілмектер, 2 жұп тұрақты ілмектер, Ілмек белдігі және жабыстырғыш кіреді.

Аяқ киімнің биіктігі (UK 8 өлшемі) – табаннан біліктің жоғарғы нүктесіне дейін шамамен 14 см.

Түсі - хаки (Ranger green).

62. Аксессуарлар сипаттамасы:

1) қара түсті бессаусақты жылы қолғап.

63. Жендік және төс айырым белгілерінің сипаттамасы:

1) жеңдегі белгілер дегеніміз стандартталған мата тігісті, өзара бейнесімен, мәтіндік жазбамен және түрлі түсті үйлесімімен ажыратылатын шеврондар. Сыртқы киімдердің сыртқы жағына тігіледі;

2) жең басталатын жердегі жоғарғы тігістен 12 см қашықтықта, әскери киімнің сол жақ жеңіне қалқан нысанында тігілетін Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігіне тиесілілігін көрсететін шеврон. Шеврон көлемі ұзындығы – 90 мм, ені – 75 мм.;

3) сол жеңнің сыртқы жағына тігілетін шеврон. Шевронның ішкі жиегі қоңыр түсті жиектікпен тігіледі. Орталық төсем қоңыр түстес бидай масағымен айшықталып сақиналанған. Шевронның ортасында қоңыр түсті доғал нысандағы жер шары орналасқан, параллель және меридиан екі шартты қоңыр түсті сызықпен белдеуленген, ортасында тігінен сегіз сәулелі қоңыр түсті созылған түрдегі жұлдыз, ортасында қоңыр түсті шеңберде төменгі негізімен қоңыр түсті тең қабырғалы үшбұрыш орналасқан. Жер шарының астында қалықтаған қыранның бейнесі орналасқан. Жоғарғы бөлігінде – "ҚАЗАҚСТАН", төменгі бөлігінде – "ТЖМ" деген жазу бар. Жазулардың және қалықтаған қыранның сұлбалық бейнесінің түсі-қоңыр түстес. Шевронның жиегі қою қоңыр түспен орындалады. Әскери қызметшілердің киім-кешегіне арналған шевронның төсемі қою қоңыр түсті. Әскери қызметшінің әскери киіміне арналған шевронның төсемі негізгі матаның түсімен түстес болады. Жазудың түсі мен қалықтаған қыранның сұлбалық бейнесі жоғары басшы құрам үшін канительмен кестеленеді.

4) жеңнің жалғасқан жоғарғы тігісінен 12 см қашықтықта диаметрі 75 мм дөңгелек нысанда Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігінің аумақтық органына тиесілілігін білдіретін жеңдік белгі әскери киімнің оң жақ жеңіне (көйлекті қоспағанда) тігіледі. Жеңдік белгі шеңбер болады, сыртқы шеті қоңыр түсті жиектікпен тігіледі, шеңбердің ортасында айшықталған жер шары контурының бейнесі оның үстіне тігінен сегіз сәулелі қоңыр түсті созылған түрдегі жұлдыз, қоңыр түсті шеңбердің ортасында төменгі негізімен қоңыр түсті тең қабырғалы үшбұрыш орналасқан. Жер шары контурының төменгі бөлігінде қалықтаған бүркіттің контуры қоңыр түстес, жер шарының ішкі контурының кеңістігі қоңыр түсті, бүркіт

контурының ішкі кеңістігі қою қоңыр түсті. Қоңыр жиектің ішкі жағынан жоғарғы бөлікте шеңбердің периметрі бойынша "ТӨТЕНШЕ ЖАҒДАЙЛАР МИНИСТРЛІГІ" жазбасы, төменгі бөлігінде әскери қызметшінің әскери бөлімдерге тиесілілігіне қарай "АПАТТАР МЕДИЦИНАСЫ ОРТАЛЫҒЫ" жазбасы болады. Қалықтаған бүркіт пен тиесілілік бойынша жазба арасында "ТЖМ" аббревиатурасы. Әскери қызметшінің әскери киіміне арналған жеңдік белгінің төсемі негізгі матаның түсімен түстес болады. Жазудың түсі мен қалықтаған қыранның сұлбалық бейнесі жоғары басшы құрам үшін қоңыр түсті канительмен кестеленеді.

5) тікбұрышты нысандағы кеуде жапсырмалары қоңыр түсті жайма матадан тігіледі. Жапсырмалардың ені - 3,5 см., ұзындығы - 13 см., тиісінше арнайы нысанды киімнің кеуде бөлігінде оң және сол жағынан тігіледі. Жапсырманың ішкі жиегі қоңыр түсті. Өріптер (сандар) қоңыр түсті, биіктігі бойынша өлшемдері 15 мм. Жазулар әріптермен, "Arial" қарпімен кестеленеді. Қызметшілердің киім-кешегіне арналған кеуде жапсырмасының төсемі негізгі мата түсінде болады.

64. Кокарда сипаттамасы:

1) бейсболкаға арналған кокарда жиектеп көмкерілген қою қоңыр түсті матадан жасалады. Кокарданың ортасында тігінен созылған сегіз сәулелі ақ түсті жұлдыз түрінде кестеленген белгі, ортасында қоңыр түсті шеңберде төменгі негізімен қоңыр түсті жапырақшалар түріндегі сәулелермен көмкерілген тең қабырғалы үшбұрыш орналасқан. Кіші басшы және қатардағы құрамның қызметкерлері бейсболкасына арналған кокарда қоңыр түстес жіп негізінде кестеленген, жұлдыз бен қыран – жібек, лавр бұтақтары - алтындалатын мишурадан жасалған, матаның тонына жіппен көмкерілген.

9 - тарау . Азаматтық қорғау органдары құтқару бөлімшелерінің арнайы нысанды киімі

9-сурет

65. Азаматтық қорғау органдары құтқару бөлімшелерінің арнайы нысанды киімі:

- 1) жазғы арнайы нысанды киім;
- 2) қысқы арнайы нысанды киім;
- 3) бір түсті футболка;
- 4) қонышы қысқы жазғы аяқ киім;
- 5) қонышы ұзын жазғы аяқ киім;
- 6) қысқы аяқ киім;
- 7) жазғы бас киім;
- 8) қысқы бас киім;
- 9) балаклава.

66. Арнайы нысанды нысанды киім сипаттамасы:

Ауа температурасы + 20°C жоғары кезінде жазғы Арнайы нысанды форма киімі зәйтүн түсті футболка бейсболкамен киіледі;

12) жазғы арнайы нысанды киім куртеше және шалбардан тұрады. Тік силуэтті сыртқа шығарып киілетін күрте алты төрт тесік түймелері бар орталық ішкі борттық бекіткішпен; екінші ілмек жараланған кезде қолды бекітуге арналған. Көлбеу кіріктірілген сызығы бар парақшаға төс ойық қалталарымен тігісті (иінішті) бөліктер. Қалталар тоқыма бекіткішіне бекітіледі (бекіткіштің жұмсақ жағы жапырақшалардың ішкі жағына реттеледі). Ені 3,0 см өрілген ұстағыштары бар қалталар.

Жапырақшалардың жоғарғы шеті бөліктің төменгі бөлігімен тігістің (иінішті) басып тігілген тігісіне енеді. Иініш сызығы бойынша төсбелгілерді бекіту үшін өлшемі 13.5*3 см тоқыма бекіткіштер орнатылды.

Белге дейін төселген бөліктер. Бөліктердің астарында түймелермен бекітілген екі қалта бар.

Артқы жағы иықтан түбіне дейін кесілген бүйір бөліктері бар, жоғарғы бөлігінде жауырын аймағында қосымша қозғалыс еркіндігі үшін тереңдігі кемінде 3,0 см бүктемелер салынған. Бел сызығы бойымен бүйір тігістерге белдің көлемін реттейтін екі түймеге ілмекпен бекітілген бұйра ілмектер тігіледі.

Жеңдер трапеция тәрізді күшейткіш төсемдері бар шынтақ аймағында тігілген, екі тігісті. Жеңнің жоғарғы бөлігінің төменгі жағында түймеге ілмекпен бекітілген пата орналасқан. Пата төменгі жағындағы жеңнің көлемін үш төрт тесік түймемен реттейді. Патаның дайын ені 6 см.

Екі жеңнің сыртқы жағында жеңді ойықпен жалғау тігісінен 12,0 см қашықтықта жеңдік белгілер мен әскер тектеріне жататын белгілерді орнату үшін ені 81 мм ұзындығы 90 мм тоқыма бекіткіштер (ілмектер) тігілген.

Артқы жағында және бөлікте бүйір тігістің екі жағындағы қолтық деңгейінен төмен, сондай-ақ төменгі және жоғарғы жеңдерде бір-бірден ілмектер түрінде бір желдеткіш өңделеді. Қолтық астындағы жеңдерді тігу тігісі еркін қозғалу үшін ілмекті бекітеді.

Тік жаға сол жағында дөңесті тоқыма бекіткішіне тірек және ашық күйінде тірек ілгегін бекітуге арналған қосымша реттелген тоқыма бекіткішіне бекітіледі;

1) алдыңғы жартысының кесінді бөлігінде бүйір қалталары бар тігілген белбеуі бар шалбар, одан төмен бүйір тігістерінің бойымен екі жасырын ілмектер мен түймелерге түймеленетін клапандары бар бір жақты бүктемелері бар көлемді жапсырма қалталар тігілген. Орындық тігісінің екі жағындағы артқы жартысында екі жасырын ілмектер мен түймелерге жасырын ілмекпен бекітілген бұйра клапандары бар парақшасы бар кесілген қалталар өңделеді.

Бүйірлеріндегі белдік серпімді өрімге тартылады. Белдікте өлшеміне қарай шетінен 0,15 және 0,65 см қос әрлеу тігістері бар 5-7 ілмек тігілген.

Тізе аймағында күшейткіш төсемдері бар алдыңғы жартылар және төрт анатомиялық дартс. Ортаңғы тігіс аймағында бұйра пішінді күшейткіш төсемдері бар артқы жартылар. Алдыңғы және артқы жартысында орындық тігісінің екі жағында ілмектер түрінде бір желдеткіш тесік жасалады.

Шалбар ортаңғы тігісте төрт ілмекпен және түймемен бекітіледі, олардың бірі белбеуде орналасқан. Шалбардың төменгі жағы тігіспен өңделеді. Шалбардың төменгі жағында бүйір тігістерде штрипка рөлін атқаратын ойықтары бар серпімді таспа тігілген. Штрипкаларды бекітуге арналған түймелер шалбардың ішкі жағынан бүйір және қадамдық тігістер бойымен тігілген.

Күрте мен шалбардың бүйір тігістері, иық, шынтақ тігістері тігіс тігісімен жасалады. Жағаның шеттері, жапырақша қалтасы, күртешенің бүйірлері, Арқаның бүйір бөліктері, бұйра құлақшалар, иық тігістері, жеңдердің қолтықтары, паталар, шынтақ, тізе, шалбардың артқы жартысы, белбеулер, клапандар, ілмектер, отыру тігісі, шетінен 0,1-0,7 см Қос әрлеу тігісімен тігілген. Барлық тігістер 1 сантиметрде 3 тігіс болуы керек, қалталардың ұштары, артқы бүктелген клапандар, белбеудегі ілмектер арнайы жабдықта бекітілген;

2) күрте ұзартылған, тік жағалы түзу силуэтті; капюшоны бар, алдыңғы ұштары тік жағаға өңделген арнайы қалталарда бекітілген текстильді бекіткіштерге түймеленеді.

Екі сырғытпасымен №8 тракторлы замогы бар орталық бүйірлік ілгегі бар күрте. Оның үстіне жағаның шеттері бүйір бойымен ені 8,0 см желден қорғайтын штангамен 6 ілмек пен төрт жасырын ілмек бар тесілген түймелер. Екінші ілмек жарақат алған кезде қолды бекітуге арналған. Ілмектер арасындағы қашықтық бойына байланысты.

Күрте бөліктері тігіспен (кокеткамен), төсбелгі тәрізді қиғаш қалталары жапырақшаға салынған. Қалталар тоқыма бекіткішке түймеленеді (бекіткіштің жұмсақ жағы жапырақшалардың ішкі жағына реттеледі). Қалталар ені 3,0 см өрілген ұстағыштармен, бөліктердегі тігістерді (кокетканы) тігу сызығы бойынша төсбелгілерді бекіту үшін 13,5*3,0 см тоқыма бекіткіштер орнатылды.

Күртенің артқы жағы тігісті тігіспен (кокеткамен), тігістің (кокетканың) бойына шетінен 0,1-0,7 см қос әрлеу тігістерімен тігілген.

Жеңдер тігілген, екі тігісті, сынамаалы жапсырмалары бар және трапеция тәрізді күшейткіш төсемдері бар. Жеңдердің жоғарғы бөлігінің төменгі жағында түймеге ілмекпен бекітілген бұйра паталар орнатылған. Патадағы ілмектер жарақат алған кезде қолды бекітуге арналған. Төсемнің төменгі жағында ені кемінде 9,0 см пульсниктерге тоқылған тоқылған жеңдер бар.

Екі жеңнің сыртқы жағында жеңді ойықпен жалғау тігісінен 12,0 см қашықтықта жеңдік белгілер мен әскер тектеріне жататын белгілерді орнату үшін ені 81 мм ұзындығы 90 мм тоқыма бекіткіштер (ілмектер) тігілген.

Күртенің астары жылы, белден төмен кесілген. Артқы бөліктің және бөліктердің жоғарғы бөлігі тоқыма матадан (флистен), жеңдері мен төменгі бөлігі астар матасынан жасалған. Бел деңгейінде желден қорғайтын белбеу (әрлеу матасынан жасалған бүктелген бөлік) жасалған, төменгі жағынан ені кемінде 3,0 см серпімді өрімге тартылып, алдынан тоқыма бекіткішке түймеленеді.

Сол жақ бөліктің астарында ілмек және түймеге бекітілген жапсырмасы бар қалта орнатылған.

Капюшон жылы, тұтас бөліктен тұратын күнқағарымен, алынбалы-салынбалы күртешенің мойнына жолақпен жабылған сырғытпамен бекітілген. Алдыңғы мойын сызығындағы капюшонның көлемі серпімді өріммен және екі бекіткішпен реттеледі. Капюшонның астары және жағаның тік ішкі жағы тоқыма матадан (флис) жасалған. Желке бөлігінде капюшонның көлемі патамен және тоқыма бекіткішпен реттеледі.

Жағаның шетінде екі жағынан капюшонды бекіту үшін тоқыма бекіткішке жасырын бекітпесі бар серпімді паталар тігілген.

Жылдың суық мезгілінде әскери қызметшінің мойнын қорғауға арналған, тоқыма жағалы алынбалы-салынбалы манишкасы бар күрте. Манишка күртеге бекітіліп, алдыңғы жиегіне сырғытпамен бекітіледі;

3) шалбар (жартылай комбинезон) іші жылы тоқыма матамен (флиспен), бел сызығына дейін, екі сырғытпасы бар орталық сырғытпа ілгегі бар. Жартылай комбинезонның алдыңғы және артқы жартысы ішкі жағынан астарлы матадан. Ені кемінде 4,0 см белдіктер ішінара серпімді өрімді кірістірумен, алдыңғы жағынан фастекс ілмектеріне бекітіледі.

Парақшаға бүйір, ойық қалталары бар жартылай комбинезон, оның астыңғы жағында екі ілмек пен түймеге жасырын бекіткішпен бекітілген бір жақты бүктемелері мен клапандары бар көлемді жапсырма қалталар реттелген.

Бел сызығының артқы жағында жартылай комбинезон ені кемінде 3,0-4,0 см серпімді өріммен тартылады. Белге шетінен 0,1-0,7 см қос әрлеу тігістері бар 5-7 дана ілмектер тігіледі (өлшеміне байланысты). Ені кемінде 3,0 см, ұзындығы 9,0-10,0 см.

Алдыңғы жарты бөліктің тізе аймағында күшейткіш төсемдерімен және бүйірлік қадам тігістерінде төрт анатомиялық тігістер болады. Ойық тігістер 0,1 см әрлеу тігісімен күшейтілген. Жартылай комбинезонның артқы жартысында күшейтетін ойықты төсемдермен және ортаңғы тігіс аймағы болады.

Төменгі жағынан 14,0 см қашықтықта жылы төсемге тозаңнан қорғағыш орнатылып, бүйір тігістерінде және өріммен тартылған төменгі жағында түймелер тозаңнан қорғағыштарды толтыру және бекіту үшін қаптаманың бүйірінен бүйірлік қадамдық тігістер бойымен тігіледі. Шалбардың төменгі жағы тігіспен өңделеді.

Күрте мен шалбардың бүйір тігістері, иық, шынтақ тігістері тігу тігісінің артында жасалады. Барлық ойық кесінділері, иық тігістері, жеңдердің ойықтары ылғалдан қорғау үшін арнайы таспамен желімделген.

Парақшалар қалталарының шеттері, арқа кокетка тігістері, иық тігістері, жеңдердің ойықтары, шынтақ, тізе, жартылай комбинезонның артқы жартысы, баулар, белдіктер, отыру тігісі, шетінен 0,1-0,7 см қос әрлеу тігісімен тігілген. Қалталар, қалта беттері, ілмектер ұштарының арнайы жабдықта бекітпелері бар.

67. Футболка сипаттамасы:

1) қысқа жеңді мақта-матадан тігілген тоқыма жаймадан жасалған, мойнының астына ойығы жоғары зәйтүн түсті футболка. Сөреден, арқадан және қысқа жеңдерден тұрады. Мойын негізгі матаның түсіне екі қосымша серпімді тоқылған матадан жасалған. Сол жағында тігінен ұзартылған сегіз сәулесі бар ақ түсті жұлдыз түріндегі белгі бар, оның ортасында қызғылт сары түсті шеңберде негізі төменде көрсетілген көгілдір түсті тең жақты үшбұрыш орналасқан.

68. Бас киім сипаттамасы:

1) камуфляж түсті жазғы бас киім қалпақшасы алты сынадан, күнқағардан, ілгектен тұрады. Желдеткіш саңылаулары бар жоғарғы бөліктердегі сыналар. Алдыңғы қабырғаның ортасында көлемі 7,5 см. x 4,5 см велкро жапсырмаға эмблемасы бар кокарда орналастырылады.

Алдынан, ортасына Қазақстан Республикасы төтенше жағдайлар министрлігінің 2025 жылғы 14 мамырдағы №188 "Мемлекеттік өртке қарсы қызмет органдары қызметкерлерінің нысанды киімі мен Арнайы киім-кешектерінің тиесілілік нормаларын бекіту туралы" бұйрығына сәйкес алтын түстес кокарда орналастырылады;

2) Малақай тығыздығы кемінде 240 г/м² болатын екі жақты қысқа қадалы мультикам үлгісімен камуфляж түсті жүннен жасалған екі қабатта жасалады.

Малақай төрт сынадан тұрады (екі алдыңғы және екі артқы). Өрлеу тігісі 5-жіпке төменгі жағынан 8-9 см. болады.

Малақайдың пішіні екі ойық тігіспен және бүйірлік тігістерді қатайту арқылы қалыптасады. Негізгі мата және астарлы мата – жүн (флис).

Малақайдың дизайны оны дулыға, балаклава, шарф-орамамен (снуд) және әр түрлі аксессуарлармен және гарнитуралармен киюге мүмкіндік береді.

69. Аяқ-киім сипаттамасы:

1) қара түсті ұзын қонышты жылы былғары бәтеңке. Аяқ киімнің ішіне кірдің, шаңның, ылғалдың түсуін болдырмайтын жартылай бітеу немесе бітеу клапаны бар биік қонышты бәтеңке, жұмсақ жиегі бар, табанында бекітудің құю әдісі.

Бәтеңке артқы сыртқы белдікке өтетін, астарлы және төсеме аралық бөлшектерді, сондай – ақ төменгі бөліктерден-негізгі ұлтарак, жартылай ұлтарак, басы, артқы, табаннан тұрады;

2) жазғы аяқ киім-бұл былғарыдан және тоқыма бұйымдарынан жасалған, жоғары дем алатын, динамикалық және спорттық дизайны бар, тігілген табанды қатайту әдісімен жасалған көп компонентті аралас аяқ киім.

Су өткізбейтін және дем алатын мембранамен жабдықталуы керек. Төсемнің барлық тігістері тігіс таспасымен тығыздалуы керек.

Аяқ киімнің табаны резеңке, екі компонентті полиуретанды сына, жастықшасы бар және сырғып кетпейтін болуы керек.

Үстіңгі Материал-тоқыма кірістірулері бар гидрофобты спилк былғары. Төсеу-мембранасы бар су өткізбейтін ламинат.

Шілтер жүйесіне 3 жұп пластикалық ілмектер, 2 жұп тұрақты ілмектер, Ілмек белдігі және жабыстырғыш кіреді.

Аяқ киімнің биіктігі (UK 8 өлшемі) – табаннан біліктің жоғарғы нүктесіне дейін шамамен 14 см.

Түсі - хаки (Ranger green).

70. Аксессуарлар сипаттамасы:

1) қара түсті бессаусақты жылы қолғап.

71. Жеңдік және төс айырым белгілерінің сипаттамасы:

1) жеңдегі белгілер дегеніміз стандартталған мата тігісті, өзара бейнесімен, мәтіндік жазбамен және түрлі түсті үйлесімімен ажыратылатын шеврондар. Сыртқы киімдердің сыртқы жағына тігіледі;

2) жең басталатын жердегі жоғарғы тігістен 12 см қашықтықта, әскери киімнің сол жақ жеңіне қалқан нысанында тігілетін Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігіне тиесілілігін көрсететін шеврон. Шеврон көлемі ұзындығы – 90 мм, ені – 75 мм.;

3) сол жеңнің сыртқы жағына тігілетін шеврон. Шевронның ішкі жиегі қоңыр түсті жиектікпен тігіледі. Орталық төсем қоңыр түстес бидай масағымен айшықталып сақиналанған. Шевронның ортасында қоңыр түсті доғал нысандағы жер шары орналасқан, параллель және меридиан екі шартты қоңыр түсті сызықпен белдеуленген, ортасында тігінен сегіз сәулелі қоңыр түсті созылған түрдегі жұлдыз, ортасында қоңыр түсті шеңберде төменгі негізімен қоңыр түсті тең қабырғалы үшбұрыш орналасқан. Жер шарының астында қалықтаған қыранның бейнесі орналасқан. Жоғарғы бөлігінде – "ҚАЗАҚСТАН", төменгі бөлігінде – "ТЖМ" деген жазу бар. Жазулардың және қалықтаған қыранның сұлбалық бейнесінің түсі-қоңыр түстес. Шевронның жиегі қою қоңыр түспен орындалады. Әскери қызметшілердің киім-кешегіне арналған шевронның төсемі қою қоңыр түсті. Әскери қызметшінің әскери киіміне арналған шевронның төсемі негізгі матаның түсімен түстес болады. Жазудың түсі мен қалықтаған қыранның сұлбалық бейнесі жоғары басшы құрам үшін канительмен кестеленеді.

4) жеңнің жалғасқан жоғарғы тігісінен 12 см қашықтықта диаметрі 75 мм дөңгелек нысанда Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігінің аумақтық органына тиесілілігін білдіретін жеңдік белгі әскери киімнің оң жақ жеңіне (көйлекті қоспағанда) тігіледі. Жеңдік белгі шеңбер болады, сыртқы шеті қоңыр түсті жиектікпен тігіледі, шеңбердің ортасында айшықталған жер шары контурының бейнесі оның үстіне тігінен сегіз сәулелі қоңыр түсті созылған түрдегі жұлдыз, қоңыр түсті шеңбердің ортасында төменгі негізімен қоңыр түсті тең қабырғалы үшбұрыш орналасқан. Жер шары контурының төменгі бөлігінде қалықтаған бүркіттің контуры қоңыр түстес, жер шарының ішкі контурының кеңістігі қоңыр түсті, бүркіт контурының ішкі кеңістігі қою қоңыр түсті. Қоңыр жиектің ішкі жағынан жоғарғы бөлікте шеңбердің периметрі бойынша "ТӨТЕНШЕ ЖАҒДАЙЛАР МИНИСТРЛІГІ" жазбасы, төменгі бөлігінде әскери қызметшінің әскери бөлімдерге тиесілілігіне қарай "РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ЖЕДЕЛ ҚҰТҚАРУ ЖАСАҒЫ" жазбасы болады. Қалықтаған бүркіт пен тиесілілік бойынша жазба арасында "ТЖМ" аббревиатурасы. Әскери қызметшінің әскери киіміне арналған жеңдік белгінің төсемі негізгі матаның түсімен түстес болады. Жазудың түсі мен қалықтаған қыранның сұлбалық бейнесі жоғары басшы құрам үшін қоңыр түсті канительмен кестеленеді.

5) тікбұрышты нысандағы кеуде жапсырмалары қоңыр түсті жайма матадан тігіледі. Жапсырмалардың ені - 3,5 см., ұзындығы - 13 см., тиісінше арнайы нысанды киімнің кеуде бөлігінде оң және сол жағынан тігіледі. Жапсырманың ішкі жиегі қоңыр түсті. Әріптер (сандар) қоңыр түсті, биіктігі бойынша өлшемдері 15 мм. Жазулар әріптермен, "Arial" қарпімен кестеленеді. Қызметшілердің киім-кешегіне арналған кеуде жапсырмасының төсемі негізгі мата түсінде болады.

72. Кокарда сипаттамасы:

1) бейсболкаға арналған кокарда жиектеп көмкерілген қою қоңыр түсті матадан жасалады. Кокарданың ортасында тігінен созылған сегіз сәулелі ақ түсті жұлдыз түрінде кестеленген белгі, ортасында қоңыр түсті шеңберде төменгі негізімен қоңыр түсті жапырақшалар түріндегі сәулелермен көмкерілген тең қабырғалы үшбұрыш орналасқан. Кіші басшы және қатардағы құрамның қызметкерлері бейсболкасына арналған кокарда қоңыр түстес жіп негізінде кестеленген, жұлдыз бен қыран – жібек, лавр бұтақтары - алтындатылған мишурадан жасалған, матаның тонына жіппен көмкерілген.